

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
سال نهم / شماره ۳۶ / زمستان ۱۳۹۹

شناسایی و رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی با استفاده از تکنیک ترکیبی دلفی فازی و تحلیل سلسله مراتبی فازی (FAHP)

فاطمه داروغه حضرتی

دانشجو مقطع دکتری حسابداری، گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران
Hazrati@iaudariun.ac.ir

اکرم تفتیان

استادیار، گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران (نویسنده مسئول)
Taftiyan@iauyazd.ac.ir

محمود معین الدین

دانشیار، گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران
mahmoudmoein@iauyazd.ac.ir

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۹/۰۱ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۹/۰۹

چکیده

تغییرات سریع در دنیای تجارت و کسب‌وکار، سیاست‌ها و استراتژی‌های واحد تجاری را جهت ماندن در فضای رقابت، دستخوش تغییر می‌نماید. در چنین فضایی شرکت‌ها برای باقی ماندن در عرصه تجارت بین‌المللی باید نگرش خود را به فراتر از گزارشگری سنتی تغییر دهند. از این رو در این پژوهش اقدام به شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب برای شرکت‌های ایرانی با اتخاذ رویکرد دلفی فازی و استفاده از تکنیک (FAHP) جهت رتبه‌بندی و تعیین اهمیت آن‌ها از طریق محاسبه اوزان، مربوطه شده است. روش این پژوهش به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از لحاظ استراتژی اجرا توصیفی-پیمایشی و جامعه آماری موردنظر خبرگان مالی و حسابداری هستند که به روش قضاوتی انتخاب گردیده است. در پژوهش حاضر پس از مطالعه ادبیات پژوهش مؤلفه‌ها و شاخص‌های شناسایی شده در چهار بعد (مسئولیت اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اختیاری) سازماندهی گردید و سرانجام یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بعد اصلی «مسئولیت اقتصادی» دارای بیشترین ضریب اهمیت و رتبه بوده و سه بعد دیگر به ترتیب «مسئولیت قانونی»، «مسئولیت اخلاقی» و «مسئولیت اختیاری» رتبه‌های بعدی را به خود اختصاص داده‌اند. نتایج حاصل بیانگر ابزاری از مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی می‌باشد که می‌توان به‌عنوان ابزاری جامع برای تعیین سطح ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی در گزارشگری یکپارچه در وب‌سایت شرکت‌های ایرانی مورد استفاده قرارداد.

واژه‌های کلیدی: گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب، شهروند شرکتی، تحلیل سلسله مراتبی فازی، دلفی فازی.

۱- مقدمه

طی دهه‌های گذشته، استفاده‌کنندگان اطلاعات شرکت‌ها توجه ویژه‌ای به مسئله سودمندی و اثربخشی گزارش‌های شرکت‌ها داشته‌اند (مرشد زاده ۱۳۹۶-۴۵)؛ برخی تغییرات اساسی از جمله افزایش پیچیدگی مقررات، مفاهیم تجاری، استراتژی‌ها و عملیات شرکت، درک ماهیت صورت‌های مالی و چشم‌انداز وضعیت شرکت را بدون تجزیه و تحلیل و تشریح آن دشوار می‌نماید (برتا و بزنان ۲۰۰۸-۳۳۴). در نهایت چنین تغییراتی منجر به ایجاد ادبیات جدیدی در حوزه گزارشگری مالی گردید. بر این اساس، در طول تاریخ گزارشگری مالی به‌طور مداوم تکامل یافته است (برتون و تافلر، ۲۰۰۱-۹۱؛ بتی، ۲۰۰۰-۲). انتقاد به گزارشگری مالی از آن جهت بود که نمی‌توانست به اندازه کافی نیازهای اطلاعاتی همه ذینفعان را برآورده سازد، چراکه آن‌ها به ارزیابی عملکرد گذشته و آینده نیازمند بودند و این در حالی بود که گزارشگری مالی تنها بخشی از فعالیت‌های کسب‌وکار را پوشش داده و نسبت به فعالیت‌های اجتماعی و اثرات زیست‌محیطی بی‌توجه بوده است (برناردی و استارک، ۲۰۱۶-۱۷)، در نتیجه در پاسخ به این مسئله، نوعی گزارشگری مستقل و چندجانبه ایجاد شده که دارای تفکری یکپارچه بوده است. در این نوع گزارشگری، شرکت‌ها علاوه بر عملکرد مالی، توجه قابل‌ملاحظه‌ای به افشای سایر جنبه‌های عملکرد خود از قبیل عملکرد محیطی، عملکرد اجتماعی و رویه‌های نظارتی دارند. افشای اطلاعات غیرمالی می‌تواند موجب از بین رفتن شکاف بین اطلاعات مالی ارائه شده در مدل سنتی و نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان گردد. از آنجایی سازمان‌ها و شرکت‌ها تأثیر عمده‌ای بر سیستم اجتماعی دارند، بنابراین فعالیت آن‌ها باید به گونه‌ای باشد که اثرات مثبت حاصل از فعالیت خود را به حداقل برساند و به‌عنوان تأثیرگذارترین عضو جامعه، نگران نیازها و خواسته‌های درازمدت جامعه باشند و در جهت رفع معضلات آن بکوشند. شهروند شرکتی دریبانی نوین از مفاهیم مسئولیت اجتماعی شرکتی در ابعاد وسیع‌تر و با در نظر گرفتن گروه‌های مختلفی از ذینفعان است و بر همه مفاهیم مربوط به مسئولیت، پاسخگویی و عملکرد اجتماعی بنگاه‌های اقتصادی دلالت دارد و شامل تعهد به رفتار اخلاقی در کسب‌وکار و توازن بین نیازهای ذینفعان و درعین حال حفاظت از محیط است (ماتن و همکاران، ۲۰۰۳-۱۰۹). با مرور این تغییرات می‌توان این ادعا را مطرح کرد که در سال‌های اخیر گزارشگری در جهت پاسخگویی به ذینفعان بیشتر دچار تحول شده و واحد تجاری از گزارشگری یکپارچه برای ارائه اطلاعات مفیدتر، و شفافیت و پاسخگویی بیشتر استفاده می‌کند. همچنین روند پرشتاب

دگرگونی‌های صورت گرفته در حوزه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به‌ویژه اینترنت کلیه ابعاد جوامع بشری را تحت تأثیر قرار داده به گونه‌ای که در حوزه حسابداری منجر به معرفی یک‌رشته نوین و انقلابی برای گزارشگری شده است (ناظمی و همکاران، ۱۳۹۸-۳۲۹). این روش نوین گزارشگری در عصر جدید را گزارشگری اینترنتی گویند. مزایای این رویکرد گزارشگری از قبیل دسترسی بهتر به اطلاعات، هزینه کمتر، امکان گزارشگری مستمر و ارائه اطلاعات پویا موجب گسترش استفاده از این ابزار در جهت گزارشگری گردیده است (شیخ و حسن‌زاده، ۱۳۹۰-۶). ظهور گزارشگری الکترونیکی در سال‌های اخیر، جهش بزرگی به‌سوی اجرای گزارشگری یکپارچه خواهد بود (مرشد زاده، ۱۳۹۶-۴۹). در حال حاضر، تعداد اندکی از سازمان‌های دنیا از چارچوب بین‌المللی گزارشگری یکپارچه برای مدیریت سرمایه‌های خود استفاده می‌کنند، اما این تعداد رو به افزایش بوده است. در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، چندان همگام با کشورهای دیگر در مورد گزارشگری یکپارچه و گزارشگری اینترنتی نبوده است و فقط تعداد کمی از شرکت‌ها، اطلاعات مالی خود را در اینترنت آن‌هم با تأخیر و معمولاً ناکامل افشا می‌کنند؛ همچنین بر اساس دستورالعمل راهبری شرکتی سازمان بورس و اوراق بهادار (ماده ۳۱)، اکنون شرکت‌ها به‌صورت اختیاری می‌توانند اطلاعات لازم درباره مسائل مالی، اقتصادی، محیطی و اجتماعی را در قالب گزارشگری یکپارچه تهیه و در وبسایت شرکت ارائه کنند ولی به دلیل نبود رهنمودهای مدون و مشخص نبودن مؤلفه و شاخصی در ایران از جانب شرکت‌ها و نهادهای قانون‌گذار اقدامات اساسی صورت نگرفته است. با توجه به ضرورت و اهمیت موضوع در راستای اجرایی شدن دستورالعمل مذکور، دسته‌بندی و رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی با استفاده از ابزار دقیق به یک موضوع با اهمیت برای انجام این پژوهش تبدیل شده است؛ زیرا این امر منجر به شناخت مدیران، سرمایه‌گذاران، مسئولان و مشاوران شده تا ضمن آگاهی منجر به تصمیمات مناسب و عملکرد بهتر گردد. با توجه به مطالب فوق، مسئله اصلی محقق در پژوهش حاضر، اولویت‌بندی و رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی در ایران است. در ادامه، ابتدا مبانی نظری و ادبیات پژوهش استنتاج شده و پس‌از آن پیشینه پژوهش ارائه خواهد شد. سپس روش پژوهش، شامل شیوه اجرای طرح پژوهش ارائه می‌شود. با توجه به روش‌شناسی پژوهش و ارائه چک‌لیست نهایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های

گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی، در نهایت نتیجه‌گیری و پیشنهادهایی جهت پژوهش‌های آتی ارائه گردیده که انتظار می‌رود راهگشای چالش‌های پیش روی این حوزه گردد و سهم اندکی در دانش‌افزایی علمی آن داشته باشد.

مبانی نظری

تغییرات گزارشگری به واسطه تغییر کسب‌وکار، همواره چالش‌های بااهمیتی را بر سر راه شرکت‌ها جهت تهیه و ارائه اطلاعات قرار داده است. ضرورت وجود گزارشگری از جهت توسعه شفافیت محیط اقتصادی شرکت‌ها و تصمیم‌گیری بهتر مدیران و سرمایه‌گذاران غیرقابل‌انکار است. چراکه به نظر می‌رسد که گزارشگری سنتی قادر به ترسیم جایگاه واقعی شرکت در جامعه و صنعت و بازار نیست (فخاری و همکاران ۱۳۹۵-۶). در این میان، نکته بااهمیت این است که گزارشگری از چرخه تغییرات عقب‌ماند و واحد تجاری نیز متناسب با نیازهای در حال تغییر استفاده‌کنندگان اقدام به تهیه و ارائه اطلاعات نماید (انجمن حسابداران رسمی آمریکا، ۱۹۹۴-۵). گزارشگری باید اطلاعاتی را برای کمک به استفاده‌کنندگان جهت ارزیابی عملکرد شرکت ارائه نماید و به مدیریت بهتر و کارایی بیشتر شرکت‌ها منجر شود (هیات استانداردهای حسابداری مالی، ۲۰۰۱-۶۰). تئوری ذینفعان بر گزارش اطلاعات کافی توسط مؤسسه برای پاسخگویی به نیاز همه گروه‌های ذینفع که تنها به سهامداران مالی محدود نمی‌شود، تمرکز دارد. پیاده‌سازی تغییرات در این تئوری، گزارشگری شرکتی و مکانیسم‌های داخلی موردنیاز برای ایجاد و ارائه این اطلاعات به کاربران نهایی، به‌طور خاص حسابداری و امور مالی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (راتاتونگا و آلام ۲۰۱۱-۱۲۳). یکپارچه‌سازی نیازهای قانون‌گذاران، گروه‌های زیست‌محیطی و سهامداران به شرکت‌ها اجازه خواهد داد تا ابزارهای گزارشگری موردنظر خود را برای برطرف کردن نیاز اطلاعاتی ذینفعان و بهبود ارتباطات کاری خود ایجاد کنند (پاروت و تیرنی ۲۰۱۲-۲۳). در پاسخ به این نیازها کمیته بین‌المللی گزارشگری یکپارچه چارچوب جدیدی تحت عنوان «گزارشگری یکپارچه» را ایجاد کرده و سعی می‌کند تا در جهت پاسخگویی به نیازهای ذینفعان حرکت کند. هدف در این نوع گزارشگری ارائه اطلاعات بیشتر نیست، بلکه هدف ارائه‌ی اطلاعات بهتر است. اطلاعاتی که سرمایه‌گذاران به‌طوری چشم‌گیری به دنبال آن هستند. گزارشگری یکپارچه با تحولات مالی و غیرمالی سازگاری دارد. این گزارش را از دیگر گزارش‌ها می‌توان متفاوت دانست چراکه بر توانایی یک سازمان در ایجاد ارزش در

کوتاه‌مدت، میان مدت و بلندمدت تأکید می‌کند. هاپوود و همکاران (۲۰۱۰-۲۱۶) نیز معتقدند گزارش یکپارچه محتوای وسیع‌تری برای داده‌های عملکرد فراهم می‌نماید، چگونگی تناسب توسعه پایدار در عملیات یا تجارت را روشن می‌کند، و ممکن است در ایجاد پایداری در فرایند تصمیم‌گیری شرکت کمک نماید. دنیا در حال تغییر است و سرعت این تغییر روزبه‌روز بیشتر می‌شود. تکنولوژی‌های جدیدی ظهور می‌کنند و معادلات بازرگانی را برهم می‌زنند. سیستم‌های مدیریت نیز باید بتوانند خود را با این تغییر فضای کاری سازگار کنند. فضایی که راه‌حل‌های بهتر، سریع‌تر و ارزان‌تری را طلب می‌کند (رهنمای رود پستی و همکاران ۱۳۹۳-۱۵۲). امروزه گزارش‌ها باید همراه با تغییر نیاز استفاده‌کنندگان حرکت کند در غیر این صورت ویژگی مربوط بودن را از دست می‌دهد. گزارش ابتدا به‌صورت شفاهی و به‌وسیله علائم اشاره‌ای و سپس به‌صورت کتبی و به‌وسیله نمادهای نوشتاری بود و با پیدایش خط، وارد مرحله جدیدی شد (پور زمانی و سنایی ۱۳۹۰-۶۵). برای گزارش اطلاعات تجاری و مالی علاوه بر روش نوشتاری، روش‌های دیگری وجود دارد که مهم‌ترین آن‌ها اینترنت است. اینترنت روش جریان اطلاعات را از تهیه‌کنندگان به استفاده‌کنندگان و بالعکس تغییر داده است (حساس یگانه و یحیی پور، ۱۳۸۱-۱۲۳). گزارشگری اینترنتی به استفاده از وب‌سایت شرکت بر ای انتشار اطلاعات در مورد عملکرد مالی و فرامالی شرکت اشاره دارد (ناظمی و همکاران ۱۳۹۸-۳۳۳). دلیل اصلی استفاده از وب هزینه اندک (برای استفاده‌کنندگان و تهیه‌کنندگان) و دسترسی آسان با اطلاعات شرکت‌ها از طریق شبکه می‌باشد. وب نه تنها ارتباط تصویری و حجیم گزارش‌های شرکت‌ها را امکان‌پذیر نموده بلکه استفاده‌کنندگان می‌توانند به‌سرعت در زمان مناسب به اطلاعات موردنیاز دست یابند. وب ارائه اطلاعات فراوان و متفاوت را با آنچه در گزارشگری سنتی وجود داشت فراهم نموده است. ارتباط برتر داده‌ها، قابلیت دسترسی اطلاعات را بهبود بخشیده و دسترسی مرحله‌به‌مرحله اطلاعات را تسهیل نموده است. داده‌های چندین دوره و تحلیل آن‌ها به‌صورت آماده در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرد و می‌تواند جهت تحلیل بیشتر داده‌ها را دست‌کاری نمایند. علاوه بر این وب سنجش عملکرد غیرمالی و استفاده هرچه بیشتر از نمودار را جهت ارائه اطلاعات امکان‌پذیر نموده است (نوروز پور و همکاران ۱۳۹۰-۸۰). آنچه امروزه روشن گردیده است، تأثیراتی است که کسب‌وکارها، فراتر از حیطه اقتصاد بر جوامع دارند. کسب‌وکارها و به‌خصوص شرکت‌های بزرگ، به این حقیقت پی برده‌اند که توسط انظار عمومی دیده‌بانی و پایش

حفاظت از شهروندی، وارد عرصه شهروندی می‌شوند. این دیدگاه ناشی از این حقیقت است که برخی شرکت‌ها به تدریج جایگزین قدرتمندترین نهادها در مفهوم سنتی شهروندی یعنی دولت می‌شوند.

با توجه به مبانی نظری فوق این پژوهش با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی به دنبال شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب می‌باشد که می‌تواند موجب بسط ادبیات نظری در حوزه گزارشگری یکپارچه و گزارشگری اینترنتی در ایران شود.

پیشینه پژوهش

تاکنون پژوهش‌های متعددی موضوع گزارشگری یکپارچه، گزارشگری شهروند شرکتی و گزارشگری تحت وب را مورد بررسی قرار داده‌اند ولی در هیچ‌یک در رابطه با رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی انجام نشده است. از این رو در ادامه برخی از مهم‌ترین پژوهش‌های انجام شده که ارتباط نزدیکی با پژوهش حاضر دارد، آورده شده است.

پاولوپوس و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی گزارشگری یکپارچه: یک ابزار افشای اطلاعات حسابداری و تأثیر آن بر ارزش بازار شرکت را بررسی کرده‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که رابطه مثبت بین عملکرد شرکت و کیفیت گزارشگری یکپارچه وجود دارد و تأثیرات بیشتر استفاده از گزارشگری یکپارچه منجر به غیرطبیعی شدن بازده سهام که ارتباط مثبتی با کیفیت سود دارد، می‌گردد.

آدیدایو سالودینا (۲۰۲۰) سطح پذیرش گزارش تجاری الکترونیکی در نیجریه را مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که شرکت‌های بورسی نیجریه در مرحله توسعه استفاده از اینترنت در این مدل از گزارشگری هستند. همچنین در این مطالعه چک‌لیستی برای ذینفعان برای ایجاد مزیت رقابتی توسط استفاده از فن‌آوری در گزارش فعالیت‌هایشان ارائه می‌دهند.

پیستونی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی میزان کیفیت گزارشگری یکپارچه از سوی شرکت‌هایی پرداختند که این نوع گزارشگری را در دستور کار خود قرار داده‌اند. آن‌ها معتقدند اگرچه گزارشگری یکپارچه جدیدترین تکامل جنبش گزارشگری شرکت است، به‌خوبی در شرکت‌ها انجام نمی‌شود. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری یکپارچه پایین است.

نیلام و همکاران (۲۰۱۶) به بررسی این موضوع پرداختند که آیا اجرای گزارشگری یکپارچه تهیه‌شده توسط موسسه

می‌شوند. بنابراین ابعاد اجتماعی و زیست‌محیطی فعالیت شرکت‌ها یکی از دغدغه‌های مهم آن‌ها است. اکنون مدیران، نه تنها درصد برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت و کنترل سازمان در جهت حداکثر کردن منافع و افزایش ثروت صاحبان سهام هستند بلکه آنچه تبدیل به مسئله قابل‌تأمل برای آن‌ها شده است تأثیراتی است که سازمان‌های متبوع ایشان بر اجتماع، فرهنگ، محیط‌زیست و حتی نسل‌های آتی می‌گذارد. به عبارتی دیگر مسائل سیاسی و اجتماعی امروز پهلو به پهلو فرصت‌های اقتصادی ایستاده‌اند (حجازی و همکاران ۱۳۹۶-۱۸). مسائل مختلفی که در سال‌های اخیر به وقوع پیوسته از جمله پدیده جهانی‌شدن اقتصاد جهانی، نظریه‌های مشروعیت‌سیاسی و تئوری اخلاقی ذینفعان که منجر به پدیدار شدن مفهوم شهروند شرکتی شده است و در چارچوب شهروند شرکتی به دنبال توضیح این واقعیت که برخی از شرکت‌های بزرگ چندملیتی قدرت اقتصادی و اجتماعی بیشتری نسبت به برخی دولت‌ها دارند. مفهوم شهروند شرکتی همواره تداعی‌کننده این مفهوم است که واحد تجاری همانند افراد جامعه شهروند و متعلق به جامعه است. به همین دلیل در میان کارکنان و مدیران واحدهای تجاری باید این تفکر به وجود آید که شرکت در برابر جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند، باید مسئولیت اجتماعی داشته باشد (اشرفی و همکاران ۱۳۹۸-۶). ماتن و همکاران (۲۰۰۳-۱۱۲) سه دیدگاه محدود، متعادل و انتقادی را برای شهروند شرکتی را مطرح کرده‌اند. در دیدگاه محدود مفهوم شهروند شرکتی به معنای نوع‌دوستی شرکت نسبت به جامعه، سرمایه‌گذاری اجتماعی و مسئولیت‌های اجتماعی تعیین شده برای شرکت در قبال جامعه به کار می‌رود. در دیدگاه متعادل مفهوم جدیدی از نقش شرکت‌ها در مسئولیت اجتماعی (مسئولیت اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اختیاری) در مقابل جامعه را ارائه می‌نماید. یک سازمان، زمانی که تنها به مسئولیت‌های قانونی و اقتصادی خود عمل می‌کند، به تعهدات اجتماعی‌اش عمل کرده است. بعد از تعهد اجتماعی، سازمان‌ها وارد مرحله بعدی خواهند شد؛ در این مرحله آن‌ها برای فعالیت‌های خود یک چارچوب اخلاقی در نظر می‌گیرند. در این حالت سازمان‌ها اقدام به فعالیت‌هایی می‌کنند که سعی بر بهتر نمودن وضع جامعه دارند و از کارهای ضد اخلاقی به‌شدت پرهیز دارند. نهایتاً بعد از مسئولیت اجتماعی، وارد عرصه پاسخگویی اجتماعی می‌شوند که در این شرایط با توجه به توان و ظرفیت‌شان عمل می‌کنند و بر اساس برنامه‌ها و اقدامات عملی طبق چارچوب‌های اخلاقی، در جهت بهبود وضع جامعه تلاش می‌کنند (نیکومرام و فیض‌آبادی، ۱۳۸۹-۷۷). در دیدگاه سوم شرکت‌ها در زمان شکست دولت در

بورس اوراق بهادار، تشریح و رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب می‌تواند مفید باشد.

پرسش پژوهش

پس از مطالعه مبانی نظری و پیشینه، پژوهش حاضر در پی پاسخ به پرسش‌های زیر است:

پرسش اصلی: ارجحیت‌ها و اولویت‌های مؤلفه‌ها گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب و شاخص‌های آن در روش تحلیل سلسله مراتبی فازی چگونه است؟

پرسش فرعی اول: وزن ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت اقتصادی طبق شرایط ایران چقدر است؟

پرسش فرعی دوم: وزن ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت قانونی طبق شرایط ایران چقدر است؟

پرسش فرعی سوم: وزن ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت اخلاقی طبق شرایط ایران چقدر است؟

پرسش فرعی چهارم: وزن ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت اختیاری طبق شرایط ایران چقدر است؟

پرسش فرعی پنجم: رتبه‌بندی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت اقتصادی طبق شرایط ایران چگونه است؟

پرسش فرعی ششم: رتبه‌بندی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت قانونی طبق شرایط ایران چگونه است؟

پرسش فرعی هفتم: رتبه‌بندی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت اخلاقی طبق شرایط ایران چگونه است؟

پرسش فرعی هشتم: رتبه‌بندی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد مسئولیت اختیاری طبق شرایط ایران چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به ماهیت موضوع از منظر هدف کاربردی و با توجه به نحوه گردآوری داده‌ها از منظر روش توصیفی و از نوع پیمایشی است. به‌منظور دستیابی به اهداف پیش روی در مطالعه حاضر در گام اول با بررسی‌های جامع کتابخانه‌ای و ارزیابی نتایج مطالعات گذشته مرتبط بهترین مدل یا تعدادی بسیاری از شاخص‌های مهم با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی شناسایی و استخراج و در چهار گروه (مسئولیت اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اختیاری) تقسیم‌بندی گردید. در گام بعدی نیز با بهره‌گیری از روش دلفی فازی در میان کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه مالی حسابداری از بین این عوامل شاخص‌های اساسی مؤثر بر گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب شناسایی شدند. در گام نهایی نیز با بهره‌گیری از این مؤلفه‌ها و شاخص‌ها و

کینگ تری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس ژوهانسبورگ می‌تواند افزایش زیست‌محیطی، مسئولیت اجتماعی و نیروی انسانی را افزایش دهد و آیا این گزارشگری می‌تواند در ایجاد ارزش برای شرکت‌ها مؤثر باشد یا خیر. نشان تحقیق آنان نشان داد که پاسخ مثبت است. در واقع اجرای گزارشگری یکپارچه به شرکت‌ها مشروعیتی می‌دهد که با افزایش افشا در حوزه زیست‌محیطی و اجتماعی و ... به دست می‌آید.

بنی یاسین و همکاران (۲۰۱۶) به بررسی سطح گزارشگری اینترنتی و عوامل مؤثر آن پرداختند. نتایج آن‌ها بیانگر این است که اکثر شرکت‌ها از شرکت‌های نمونه دارای وبسایت بوده و میزان گزارشگری اینترنتی در آن‌ها ۶/۶ درصد است.

رویتر و مسنر (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی لابی‌گری در تدوین چارچوب گزارشگری یکپارچه پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که برای تدوین چارچوب باید به عوامل مختلفی مانند لابی‌گری‌های سیاسی، مسائل اجتماعی، شرایط فرهنگی و اوضاع اقتصادی توجه کرد؛ بنابراین چارچوب بین‌المللی گزارشگری یکپارچه برای همه شرکت‌ها در کشورهای مختلف و با شرایط گوناگون اجرایی نخواهد بود.

ستایش و مهتری (۱۳۹۸) الگویی برای اطلاعات شرکت‌های ایرانی در قالب گزارشگری یکپارچه ارائه نمودند. آن‌ها در این مطالعه اجزای اصلی گزارشگری یکپارچه را با روش آماری ناپارامتریک فریدمن بررسی کرده‌اند.

حجازی و حیاتی (۱۳۹۶)، به بررسی مفاهیم و اقدامات صورت گرفته در خصوص جهان شهروند شرکتی پرداخته‌اند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان می‌دهد که یک چارچوب مشخص برای گزارشگری شهروند شرکتی وجود ندارد و این گزارشگری باید متناسب با ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر کسب‌وکار انجام شود.

فخاری و بابادی (۱۳۹۵) به بررسی گزارشگری یکپارچه به‌منزله پدیده‌ای نوظهور در گزارشگری بین‌المللی پرداخته‌اند. نتایج این بررسی نشان داد که اگرچه این شرکت‌ها گام‌های مؤثری را برای انطباق با معیارهای کمیته بین‌المللی گزارشگری یکپارچه برداشته‌اند، تا رسیدن به انطباق کامل با چارچوب‌ها و اصول این نوع گزارشگری فاصله دارند.

بازنگری پژوهش‌های فوق نشان می‌دهد تاکنون هیچ پژوهشی به ارائه مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی نپرداخته است. همچنین در هیچ‌کدام از پژوهش‌های داخلی؛ اولویت‌بندی و ارجحیت مؤلفه‌ها و شاخص‌های این نوع گزارشگری مدنظر قرار نگرفته است. لذا هم از جهت کاربردی و هم از جهت بهبود چالش‌ها و نقطه‌ضعف‌های دستورالعمل راهبری شرکتی سازمان

تحقیق روش پیشنهادی مورد استفاده جهت اولویت بندی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها بوده، استفاده شد.

تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش شناسایی شاخص‌های اولیه

در این مرحله و با توجه به اهداف ترسیم شده پژوهش، در ابتدا با مطالعه اسنادی و کتابخانه‌ای ابعاد و مولفه‌های تأثیرگذار شناسایی و بر پایه نظر خبرگان در چهار گروه (مسئولیت اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اختیاری) تقسیم بندی و در جدول (۱) ارائه گردید.

تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند معیاره از جمله روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی فازی و نظرات کارشناسان و متخصصان انتخابی شاخص‌های مؤثر بر گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب رتبه بندی شدند. در مطالعه حاضر با توجه به استفاده از پرسشنامه مقایسات زوجی و روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی فازی و نیاز به بهره‌گیری از نظرات خبرگان، ۲۰ نفر از خبرگان مالی و حسابداری که دارای اطلاعات و درک عمیق در زمینه مورد بررسی داشتند به روش هدفمند قضاوتی به عنوان نمونه انتخاب شدند. در این راستا همان گونه که اشاره شد در ابتدا پرسشنامه دلفی و در نهایت پرسشنامه مقایسات زوجی طراحی و میان خبرگان توزیع و جمع‌آوری گردید و در ادامه با استفاده از روش فرآیند سلسله مراتبی فازی که در این

جدول (۱) ابعاد و مؤلفه‌های الگو گزارشگری یکپارچه تحت وب با رویکرد شهروند شرکتی

شرح/عنوان	ابعاد / مؤلفه‌ها
۱. مسئولیت اقتصادی	ابعاد
۲. مسئولیت قانونی	
۳. مسئولیت اخلاقی	
۴. مسئولیت اختیاری	
۱.۱ عملکرد مالی-اقتصادی	مؤلفه‌های بعد مسئولیت اقتصادی
۱.۲ عملکرد اجتماعی	
۱.۳ عملکرد محیطی	
۱.۴ خصوصیات کیفی اطلاعات تحت وب	
۱.۵ خصوصیات ساختاری اطلاعات تحت وب	
۱.۶ راهبری سازمانی	
۲.۱ الزامات قانونی	مؤلفه‌های بعد مسئولیت قانونی
۲.۲ الزامات سازمانی	
۲.۳ الزامات عرفی و شرعی	
۲.۴ نظارت و کنترل	
۳.۱ سازمانی	مؤلفه‌های بعد مسئولیت اخلاقی
۳.۲ مشارکت اجتماعی	
۳.۳ کارکنان	
۴.۱ داوطلبانه	مؤلفه‌های بعد مسئولیت اختیاری
۴.۲ فرهنگ‌سازی و اقدامات آینده‌نگرانه	

تصمیمات گروهی می‌تواند منجر به درک مشترک از نظرات کارشناسان و خبرگان شود. همان گونه که برای انتخاب توابع عضویت فازی تحقیقات قبلی مبتنی بر عدد فازی مثلثی، عدد فازی دوزنقه‌ای و عدد فازی گوسی بودند در این تحقیق از توابع عضویت مثلثی و تئوری فازی برای حل تصمیمات گروه استفاده شده است.

کیفی سازی داده‌ها با روش دلفی فازی

این روش از هدر رفتن زمان و انرژی برای تصمیمات نامربوط یا مغرضانه جلوگیری می‌کند زیرا پیش‌بینی‌های دلفی با یک روش تحلیلی و نظام‌دار صورت می‌گیرد (هلم، ۲۰۰۵). روش دلفی فازی، در سال ۱۹۳۳ توسط ایشیکاوا و همکارانش پیشنهاد شد که برگرفته از روش دلفی و منطق فازی بود. نوردره‌ابن (۱۹۹۵) دریافت که استفاده از روش دلفی فازی برای

دی فازی شده مجموع نظر خبرگان برای گزینه‌ای برابر ۷ و یا بیشتر باشد به‌عنوان گزینه قابل قبول شناخته شده و در غیر این صورت مورد تأیید قرار نمی‌گیرد. برای این منظور در تحقیق حاضر و پس از تنظیم و انجام آزمایشی پرسشنامه، دور اول دلفی مرکب از ۱۶۵ سؤال منطبق با شاخص‌های شناسایی شده در اختیار خبرگان قرار گرفت. برای پاسخ‌دهی نیز خبرگان میزان موافقت خود را در قالب طیف لیکرت اعلام نمودند. ضمن آنکه آخرین سؤال پرسشنامه، پرسشی باز به‌منظور ثبت شاخص‌های پیشنهادی خبرگان بوده است. در ادامه برابر روش دلفی فازی، شاخص‌هایی که مجموع نظرات دی فازی شده خبرگان در مورد آن‌ها بیشتر از مقدار آستانه بوده در فرآیند تحقیق باقیمانده و سایر شاخص‌ها حذف گردیدند. در این مرحله تعداد ۱۲ شاخصی که از نظر خبرگان مقداری کمتر از حد آستانه کسب کردند از فرآیند تحقیق حذف و فرآیند دلفی برای ۱۵۳ شاخص باقیمانده تکرار گردید. از آنجا که در راند بعدی دلفی خبرگان بر اعتبار بالای شاخص‌های باقیمانده تأکید داشتند، ۱۵۳ شاخص نهایی انتخاب که در جدول (۲) ارائه گردیده‌اند.

در فرآیند محاسبات دلفی، ابتدا مقادیر فازی مثلثی نظرات خبرگان نسبت به یک معیار استفاده شده است و سپس میانگین فازی نظرات پاسخ‌دهندگان با کمک رابطه زیر محاسبه می‌گردد.

رابطه (۱)

$$\tilde{W}_j = (\min_i l_{ij}, \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n m_{ij}, \max_i u_{ij})$$

در این رابطه نظر هر فرد نسبت به هر گزینه به صورت یک عدد فازی بیان شده که در آن i تعداد خبرگان و j تعداد گزینه‌های مورد بررسی می‌باشد. همچنین با استفاده از رابطه زیر مقدار میانگین فازی زدایی شده هر گزینه محاسبه می‌گردد.

رابطه (۲)

$$w = \frac{l+4m+u}{6}$$

در نهایت مقدار ارزش اکتسابی هر گزینه با مقدار آستانه مقایسه می‌گردد. مقدار آستانه در این مطالعه برابر ۷ در نظر گرفته می‌شود (هسو و همکاران، ۲۰۱۰). بنابراین اگر مقدار

جدول (۲) شناسایی عوامل پژوهش

نماد	شاخص	نماد	مؤلفه اصلی
A1	نسبت‌های مالی	A	عملکرد مالی-اقتصادی
A2	اطلاعات پیش‌بینی سود سهام و درآمد هر سهم در مقاطع سه‌ماهه و تعدیل بودجه		
A3	اطلاعات مالیاتی با لینک مستقیم		
A4	گزارشات کنترل داخلی با لینک مستقیم		
A5	گزارشات و تصمیمات مجامع با لینک مستقیم		
A6	گزارشات حسابرسی با لینک مستقیم		
A7	گزارشات مالی سالانه و دوره‌ای با قابلیت تغییرات لحظه‌ای با لینک مستقیم		
A8	گزارشات سالانه شرکت‌ها با رویکرد پایداری/مقایسه‌ای با لینک مستقیم		
A9	گزارشات عملکرد مالی مرتبط با عملکرد اجتماعی و زیست‌محیطی با لینک مستقیم		
A10	صورت‌های مالی تعدیل شده بر اساس سطح عمومی قیمت تا با لینک مستقیم		
A11	اطلاعات بازار سهام (شامل ارزش دفتری و بازار سهام و حجم سهام معامله شده)		
A12	شرح کلی از روند و جایگاه شرکت در صنعت		
A13	یادداشت‌های همراه با لینک مستقیم از صورت‌های مالی		
A14	روند سود تقسیمی هر سهم و تحلیل آن		
A15	صورت‌های مالی مقایسه‌ای با قابلیت پردازش اطلاعات و لینک مستقیم		
B1	اطلاعات جذب سرمایه‌گذاران خارجی با لینک مستقیم	B	عملکرد اجتماعی
B2	گزارشات زنجیره تأمین و مشتریان و مصرف‌کنندگان محصولات/ خدمات با لینک مستقیم		
B3	اطلاعات سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی با لینک مستقیم		
B4	گزارشات مربوط به عملکرد اجتماعی به تفکیک نوع آن با قابلیت پردازش و لینک مستقیم		

نماد	شاخص	نماد	مؤلفه اصلی
B5	گزارشات سرمایه فکری و انسانی با لینک مستقیم		
C1	حفظ تنوع گونه‌های زیستی و منابع طبیعی	C	عملکرد زیست‌محیطی
C2	انعکاس ابعاد منفی (تولید محصول و اثرات زیست‌محیطی) از طرف خود شرکت		
C3	گواهینامه‌های دریافت شده در ارتباط با فعالیت‌های زیست‌محیطی		
C4	افشای دعاوی حقوقی ناشی از مسائل زیست‌محیطی		
C5	گزارشات کیفیت محصول و خدمات(ISO و استانداردهای کیفیت)با لینک مستقیم		
C6	بهینه‌سازی مواد اولیه و انرژی		
C7	گزارش میزان صرفه‌جویی انرژی با لینک مستقیم		
C8	گزارش روند ممیزی و پایش مصرف انرژی با لینک مستقیم		
C9	گزارش مصرف انرژی مستقیم و غیرمستقیم با لینک مستقیم		
C10	گزارشات اقدامات کاهش آلودگی صوتی با لینک مستقیم		
C11	پایش آنلاین یا دوره‌ای پساب و آلودگی چاه‌ها با لینک مستقیم		
C12	گزارشات تصفیه فاضلاب‌ها و ضایعات		
C13	گزارشات میزان انتشار گازها گلخانه و گردوغبار با لینک مستقیم		
C14	گزارشات کاهش یا کنترل گازهای گلخانه و گردوغبار با لینک مستقیم		
D1	خصوصیات کیفی مرتبط با پاسخگویی و شفافیت اطلاعات	D	خصوصیات کیفی اطلاعات تحت وب
D2	خصوصیات کیفی مرتبط با کارائی و اثربخشی اطلاعات		
D3	توجه به محدودیت‌های ارائه اطلاعات (فزونی منافع بر هزینه، اهمیت و خصوصیات صنعت)		
D4	خصوصیات کیفی اطلاعات مرتبط با محتوای اطلاعات		
D5	خصوصیات کیفی اطلاعات مرتبط با ارائه اطلاعات		
E1	سامانه اطلاعاتی باقابلیت Filling	E	خصوصیات ساختاری اطلاعات تحت وب
E2	امکان پردازش ابری		
E3	ارائه سرویس ترجمه خودکار گزارشات به زبان‌های مختلف در وبسایت		
E4	قابلیت گزارش چندگانه		
E5	ویژگی‌های فنی و استقرار نظام یکپارچه		
E6	قابلیت کاربری و پشتیبانی		
E7	به‌کارگیری نرم‌افزارهای تحت وب (هوشمند)		
E8	قابلیت هایپر لینک		
E9	فایل‌های اطلاعاتی مستند قابل حمل(HTML,PDF,JPG,...)		
E10	سامانه اطلاعاتی User friendly		
E11	سامانه با به‌کارگیری landing page یا صفحه فرود		
E12	سامانه اطلاعاتی باقابلیت زبان گزارشگری اطمینان بخشی توسعه‌پذیر (XARL)		
E13	سامانه اطلاعاتی باقابلیت زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر (XBRL)		
F1	ریسک‌ها و فرصت‌ها	F	راهبری سازمانی
F2	توضیحاتی درباره سیستم کنترل داخلی و واحد حسابرسی		
F3	شرحی از نقش و مسئولیت کمیته‌های تخصصی		
F4	گزارش‌های مربوط به کمیته‌های تخصصی با لینک مستقیم		
F5	چشم‌اندازها (سازمان، تکنولوژی، عمومی، استفاده‌کننده)		
F6	افشای معاملات با اشخاص وابسته		
F7	گزارشات مربوط به اطلاعات ساختار مالکیت و سرمایه‌گذاران با لینک مستقیم		
F8	گزارشات هیات مدیره با لینک مستقیم		
G1	تدوین رویه‌های سیستم کنترل داخلی	G	الزامات درون‌سازمانی

نماد	شاخص	نماد	مؤلفه اصلی
G2	تدوین دستورالعمل نظارت و ارزیابی و کنترل پارامترهای زیست‌محیطی توسط شرکت		
G3	تدوین برنامه نظارت بر تأمین کنندگان مواد اولیه		
G4	نامه تفسیر مدیریت با لینک مستقیم در وب‌سایت		
G5	تشکیل کمیته تحقیق و توسعه و نوآوری		
G6	تدوین رویه‌های حاکمیت شرکتی		
G7	تدوین برنامه‌های فرهنگ‌سازی و آموزش و آگاهی بخشی مدیران و کارکنان برای به‌کارگیری گزارشگری یکپارچه تحت وب		
G8	تخصیص بودجه برای زیرساخت‌ها و پیاده‌سازی گزارشگری یکپارچه تحت وب		
G9	تدوین منشور اخلاقی (بیان اصول و ارزش‌های اخلاقی)		
G10	تدوین دستورالعمل‌های در زمینه IT و نرم‌افزار و اتوماسیون اداری و تحت وب		
G11	تدوین سیاست‌های انگیزشی و رفاهی برای کارکنان		
G12	تدوین خط‌مشی منابع انسانی و رویه‌های مبارزه با رشوه، فساد و رفتار ضد اخلاقی کسب‌وکار،		
G13	تدوین استراتژی‌های (مالی، اجتماعی، زیست‌محیطی، تولید، بازاریابی) و تبیین برنامه‌های عملیاتی برای دستیابی به استراتژی‌ها		
G14	تدوین دستورالعمل نظارت و ارزیابی و کنترل پارامترهای زیست‌محیطی توسط شرکت		
G15	تدوین استراتژی‌های میان‌مدت و بلندمدت برای قابلیت‌های گزارشگری مختلف		
H1	یکپارچه‌سازی الزامات در یک حوزه		
H2	الزام تشکیل کمیته پایداری و مسئولیت اجتماعی		
H3	الزام با رویکرد افزایشی پس از دوره داوطلبانه گزارشگری یکپارچه		
H4	الزامات به‌کارگیری IFRS جهانی		
H5	الزامات به‌کارگیری سیستم ERP		
H6	الزام به اجباری بودن گزارشگری یکپارچه تحت وب		
H7	الزامات تدوین استانداردهای حسابداری مرتبط با گزارشگری الکترونیکی		
H8	الزام به عضویت پایدار در سازمان جهانی XBRL		
H9	الزام تدوین مقررات برای تضمین اتکا به اطلاعات اینترنتی		
H10	الزام تدوین راهنما و دستورالعمل و آئین‌نامه به‌کارگیری گزارشگری یکپارچه و گزارشگری تحت وب		
I1	رعایت قوانین عرف و عادت (مستند از منابع معتبر اسلامی یا فتوای معتبر)	I	الزامات عرفی و شرعی
I2	رعایت احکام دادگستری		
I3	رعایت اصول حقوقی و عهدنامه‌های بین‌المللی		
I4	رعایت موازین شرعی کسب‌وکار		
I5	رعایت اصول حقوقی حاکم بر سازمان‌ها (اصل سلسله مراتبی، اصل حاکمیت قانون بر اداره، شخصیت حقوقی سازمان‌های اداری)		
I6	رعایت احکام کسب‌وکار		
I7	رعایت آئین‌نامه‌های اداری		
J1	رعایت معاهدات بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و حقوق مدنی و سیاسی	J	نظارت و کنترل
J2	رعایت قانون تجارت الکترونیک و جرائم رایانه‌ای		
J3	رعایت قوانین و مقررات اسلامی از سوی شورای عالی انفورماتیک		
J4	سایر قوانین موضوعه		
J5	رعایت مصوبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی در خصوص خدمات الکترونیکی		
J6	رعایت آئین رفتار حرفه‌ای		
J7	رعایت قوانین و مقررات زیست‌محیطی و جرائم زیست‌محیطی		

نماد	شاخص	نماد	مؤلفه اصلی		
J8	رعایت الزامات بیانیه جهانی حقوق بشر	J			
J9	رعایت مقررات حقوقی صفحات وب				
J10	رعایت قوانین و مقررات نهادهای قانونی (مدنی، بورس، مالیاتی، تجارت، کار و تأمین اجتماعی، گمرک)				
J11	رعایت قوانین و مقررات برای کاهش فشارهای سیاسی و اقتصادی				
J12	رعایت استانداردهای حسابداری				
J13	فشارها یا مشوق‌های قانونی				
J14	پایبندی به استانداردهای جهانی گزارشگری یکپارچه				
K1	تجزیه و تحلیل کمی و کیفی رقبا و ایجاد مزیت رقابتی			K	سازمانی
K2	مدیریت فرایند کسب و کار هوشمند و هوش تجاری				
K3	ارائه اطلاعات کامل شرکت در وبسایت (تاریخچه شرکت، نمودار سازمانی و تشریح ساختار سازمانی، آدرس شرکت و راه‌های ارتباطی برای مکاتبات از طریق ایمیل، تلفن، دورنگار و...)				
K4	ابتکارات و اختراعات				
K5	صداقت در معاملات				
K6	رعایت عدالت اجتماعی، فرهنگی، تعاملی، رویه‌ای و توزیعی، فروتنی				
K7	فرهنگ (سازمانی، عقلائی، ایدئولوژیک، مشارکتی، سلسله مراتبی)				
K8	اطلاعات در مورد توسعه شرکت، سلامتی و ایمنی در محیط کار				
K9	اطاعت از قانون				
K10	تلاش جهت ارائه خدمات در بالاترین سطح ممکن (کیفیت گرائی) و بهره‌وری سازمانی				
K11	شهرت و اعتبار سازمان				
K12	مسئولیت‌پذیری اجتماعی				
K13	تعهد اخلاقی و به‌کارگیری اخلاق حرفه‌ای کسب و کار				
K14	آگاهی سازمانی و کاربری				
L1	رعایت حقوق دیگران	L	مشارکت و توسعه اجتماعی		
L2	توجه به تعالی اخلاق جامعه				
L3	جوایز و گواهینامه‌های رضایت مشتریان				
L4	تدارک تسهیلات و خدمات پس از فروش				
L5	حفظ حریم شخصی مشتریان و مدیریت ارتباط با مشتریان				
L6	تعامل دوطرفه با استفاده‌کنندگان				
L7	اقدامات انجام‌شده همسو با سیاست‌های عمومی				
L8	تشویق توسعه و گسترش فن‌آوری سازگار با محیط‌زیست				
L9	اقدامات انجام‌شده به منظور مبارزه با فساد، رشوه‌خواری و پولشویی				
L10	اقدامات رشد و توسعه پایدار				
L11	اقدامات پیش‌گیرانه، جبرانی و مدیریتی زیست‌محیطی				
M1	کار و کارکنان / اشتغال و رویه‌های کار، اطلاعات استخدامی کارکنان	M	کارکنان		
M2	ایجاد فرصت‌های برابر یا عدم تبعیض در انتخاب و گزینش کارکنان				
M3	آموزش نیروی انسانی و ارتقا سطح مهارت کارکنان (از بعد پایداری و استفاده از تکنولوژی‌های جدید و XBRL)				
M4	افزایش روحیه وفاداری، انگیزشی و ارتباطات کارکنان				
M5	بهره‌برداری کارکنان از امکانات ورزشی و رفاهی، وام یا بیمه کارکنان				
M6	بازنشستگی و مزایای پایان خدمت کارکنان				
N1	فعالیت‌های حقوق بشر	N	داوطلبانه		

نماد	شاخص	نماد	مؤلفه اصلی
N2	هدایا و خدمات به خیریه		
N3	ارائه کمک برای حوادث طبیعی		
N4	حمایت از دانشگاه، دانشجویان و نخبگان		
N5	عضویت در نهادهای اجتماعی و فرهنگی و مذهبی و ورزشی و زیست‌محیطی		
N6	حامی مالی فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی		
O1	ارتقا فرهنگ دوستی با محیط‌زیست		
O2	فعالیت‌های آموزشی، سلامت و بهداشت جامعه		
O3	فعالیت‌های فرهنگی آموزشی و پژوهشی و برنامه‌ریزی محیط‌زیست		
O4	اقدامات صورت گرفته در راستای توسعه اقتصادی و خودکفایی کشور		
O5	آزادی بیان از طریق استقرار سیستم گزارش تخلفات، انتقادات و نظام پیشنهادات		
O6	اهم اقدامات انجام‌شده در راستای تحقق شعارهای ملی		
O7	جلوگیری از تخریب منابع محیط‌زیست و انتشار آلاینده‌های زیست‌محیطی		
O8	توجه به حقوق نسل‌های آینده در استفاده از منابع		
O9	همکاری با سازمان‌ها در راستای تدوین استانداردهای محیط‌زیستی		

اولویت‌بندی با روش تحلیل سلسله مراتبی فازی

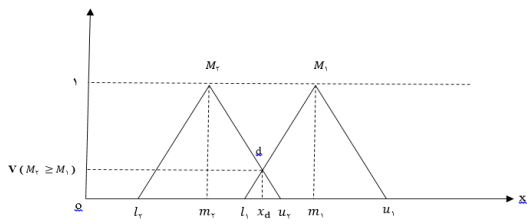
فرایند تحلیل سلسله مراتبی چارچوبی را جهت ساده نمودن فرایند تصمیم‌گیری در موضوعات پیچیده را ایجاد نموده و با تجزیه کردن آن به بخش‌های کوچک‌تر، این اجزا را در یک ساختار سلسله مراتبی قرار می‌دهد. در این روش به قضاوت‌های ذهنی با توجه به اهمیت هر متغیر مقادیر عددی اختصاص داده می‌شود و متغیرهایی که بیشترین اهمیت را دارند، مشخص می‌شوند و ترتیب اولویت آن‌ها تعیین می‌شود. در این پژوهش از روش تحلیل گسترش‌یافته چانگ و مفاهیم فازی و تحلیل سلسله مراتبی به صورت ترکیبی در محیط

نرم‌افزار Excle استفاده شده است. با توجه به اینکه ارائه قضاوت‌ها به صورت کلامی برای تصمیم‌گیرندگان آسان‌تر از ارائه یک پاسخ به‌طور قطعی است، بنابراین استفاده از مفاهیم فازی در تصمیم‌گیری‌ها با توجه به امکان ایجاد بازه مقادیر برای نظرات از اهمیت بسیاری برخوردار است (آذر و رجب‌زاده، ۱۳۹۴-۱۷۳). به‌منظور تحلیل و بررسی در این بخش ابتدا درخت تصمیم‌گیری بر اساس هدف، مؤلفه و شاخص‌ها طراحی می‌شود. در گام بعد معادل فازی مقادیر حاصل از نظرسنجی مطابق جدول (۳) در نظر گرفته می‌شود. جهت فازی سازی مقادیر روش فازی مثلثی بکار گرفته شده است.

جدول (۳): عبارات کلامی بکار رفته جهت فازی سازی مقادیر

کد	اولویت تا	معادل فازی اولویت تا		
		حد پایین (L)	حد متوسط (m)	حد بالا (u)
۱	اهمیت یکسان	۱	۱	۱
۲	یکسان تا نسبتاً مهم‌تر	۱	۲	۳
۳	نسبتاً مهم‌تر	۲	۳	۴
۴	نسبتاً مهم‌تر تا اهمیت زیاد	۳	۴	۵
۵	اهمیت زیاد	۴	۵	۶
۶	اهمیت زیاد تا بسیار زیاد	۵	۶	۷
۷	اهمیت بسیار زیاد	۶	۷	۸
۸	بسیار زیاد تا کاملاً مهم‌تر	۷	۸	۹
۹	کاملاً مهم‌تر	۸	۹	۱۰

روش آنالیز توسعه چانگ (چانگ، ۱۹۹۶)

شکل (۱): نمودار درجه امکان آزادی

در ادامه مراحل مختلف رویکرد تحلیل سلسله مراتبی فازی ارائه شده توسط چانگ (۱۹۹۶) با بکارگیری روابط مختلف زیر صورت می پذیرد. در ماتریس مربوط به نظرات خبرگان، مقادیر به صورت $\tilde{a}_{ij}=(l_{ij},m_{ij},u_{ij})$ که اعداد فازی مثلثی هستند، نشان داده می شود. در قطر اصلی ماتریس نیز مقادیر (۱،۱،۱) لحاظ می شوند.

رابطه (۱)

$$\tilde{A} = \begin{bmatrix} 1 & \tilde{a}_{12} & \dots & \tilde{a}_{1n} \\ \tilde{a}_{21} & 1 & \dots & \tilde{a}_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \tilde{a}_{n1} & \tilde{a}_{n2} & \dots & 1 \end{bmatrix}$$

در گام بعد برای هر یک از سطرهای ماتریس مقایسه زوجی که خود یک عدد فازی مثلثی است مقدار s_i از رابطه زیر محاسبه می شود:

رابطه (۲)

$$s_i = \sum_{j=1}^m M_{gi}^j \otimes [\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m M_{gi}^j]^{-1}$$

در این رابطه i بیانگر شماره سطر و j شماره ستون را نشان می دهد. M_{gi}^j در این رابطه اعداد فازی مثلثی ماتریس های مقایسه زوجی هستند. مقادیر تعریف شده در این رابطه در واقع به صورت زیر محاسبه می شوند.

رابطه (۳)

$$\sum_{j=1}^m M_{gi}^j = (\sum_{j=1}^m l_j, \sum_{j=1}^m m_j, \sum_{j=1}^m u_j)$$

$$\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m M_{gi}^j = (\sum_{i=1}^n l_i, \sum_{i=1}^n m_i, \sum_{i=1}^n u_i)$$

$$[\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m M_{gi}^j]^{-1} = (\frac{1}{\sum_{i=1}^n l_i}, \frac{1}{\sum_{i=1}^n m_i}, \frac{1}{\sum_{i=1}^n u_i})$$

در ادامه بایستی به بررسی درجه اهمیت s_i تا نسبت به یکدیگر پرداخته شود. به طور کلی اگر $M_1=(l_1,m_1,u_1)$ و $M_2=(l_2,m_2,u_2)$ دو عدد فازی مثلثی باشند، طبق ماتریس مقایسه زوجی درجه بزرگی M_1 نسبت به M_2 به صورت زیر تعریف می شود:

رابطه (۴)

$$V(M_2 \geq M_1) = hgt(M_1 \cap M_2) = \mu_{M_2}(d) = \begin{cases} 1 & \text{if } m_2 \geq m_1 \\ 0 & \text{if } l_1 \geq u_2 \\ \frac{l_1 - u_2}{(m_2 - u_2) - (m_1 - l_1)} & \text{otherwise} \end{cases}$$

همچنین میزان بزرگی یک عدد فازی مثلثی از k عدد دیگر از رابطه (۵) حاصل می شود:

رابطه (۵)

$$V(M \geq M_1, M_2, \dots, M_k) = V[M \geq M_1 \text{ and } M \geq M_2 \dots \text{ and } M \geq M_k] = \text{Min } V(M \geq M_i), i = 1, 2, \dots, k$$

در ادامه از رابطه (۶) برای وزن دهی به معیارها و زیرمعیارها استفاده شده است.

رابطه (۶)

$$\hat{d}(A_i) = \text{Min } V(S_i \geq S_k) \quad k = 1, \dots, n, i \neq k$$

بردار وزن معیارها به صورت رابطه (۷) حاصل می شود:

رابطه (۷)

$$\hat{W} = (\hat{d}(A_1), \hat{d}(A_2), \dots, \hat{d}(A_n))^T$$

بردار وزن نهایی پس از فازی نمودن مقادیر \hat{W} و نرمال سازی آنها حاصل می شود.

یافته های پژوهش

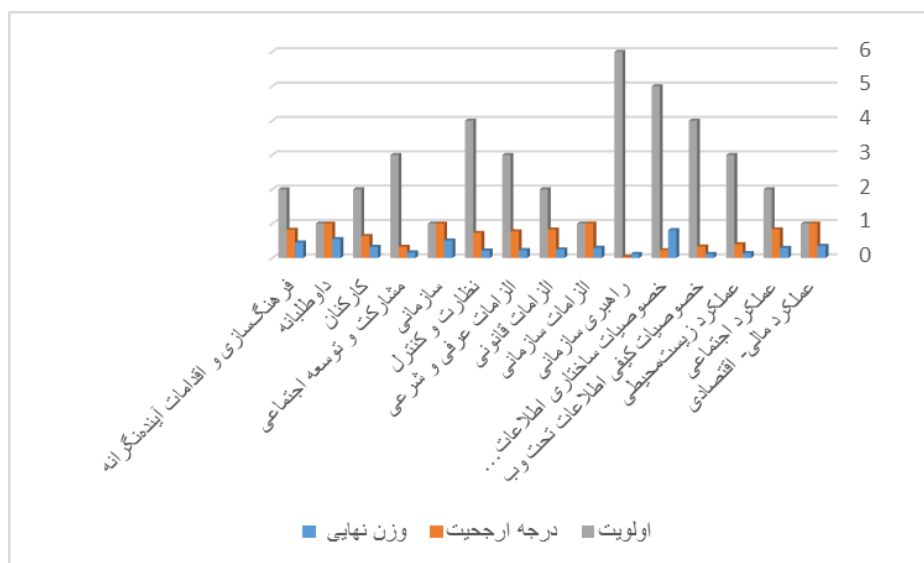
مطابق روابط و روند تعریف شده در این تحقیق شاخص های اثرگذاری و همچنین ضرایب اهمیت هر یک از ابعاد و مؤلفه ها و شاخص های مربوط به آنها در جداول ذیل محاسبه شده است.

در جدول (۴) وزن های حاصل در مورد مؤلفه ها بررسی و محاسبه شده است. مقادیر وزن های نهایی و درجه ارجحیت هر مؤلفه در این جدول نشان داده شده است. بر اساس رتبه های حاصل در مورد مؤلفه های «مسئولیت اقتصادی» مؤلفه عملکرد مالی - اقتصادی با وزن نهایی ۰/۳۵۳۱ و مؤلفه راهبری سازمانی با وزن نهایی ۰/۱۱۷۵ رتبه نخست و آخر در این حوزه را به خود اختصاص داده اند. در میان مؤلفه های «مسئولیت قانونی» اولویت اول با وزن ۰/۳۰۰۲ مربوط به الزامات سازمانی و اولویت آخر مربوط به نظارت و کنترل با وزن ۰/۲۱۹۲ می باشد. مؤلفه های سازمانی با وزن نهایی ۰/۵۰۹ و کارکنان با وزن نهایی ۰/۳۲۵ رتبه نخست و آخر مؤلفه های «مسئولیت

«اخلاقی» را به خود اختصاص داده‌اند. به ترتیب مؤلفه «داوطلبانه» با وزن نهایی ۰/۵۴۹ و «فرهنگ‌سازی و اقدامات آینده‌نگرانه» با وزن نهایی ۰/۴۵۱، بالاترین و پایین‌ترین سطح اولویت را در حوزه «مسئولیت اختیاری» به خود اختصاص داده‌اند. در ادامه در شکل (۲) وزن نهایی مؤلفه‌ها به‌دست‌آمده نشان داده شده است.

جدول (۴) وزن دهی و رتبه‌بندی مؤلفه‌های اصلی

مؤلفه	فرهنگ‌سازی و اقدامات آینده‌نگرانه	داوطلبانه	کارکنان	مشارکت و توسعه اجتماعی	سازمانی	نظارت و کنترل	الزامات عرفی و شرعی	الزامات قانونی	الزامات سازمانی	راهبری سازمانی	خصوصیات ساختاری اطلاعات تحت وب	خصوصیات کیفی اطلاعات تحت وب	عملکرد زیست محیطی	عملکرد اجتماعی	عملکرد مالی - اقتصادی
وزن نهایی	۰/۴۵۱	۰/۵۴۹	۰/۳۲۵	۰/۱۶۵	۰/۵۰۹	۰/۲۱۹۲	۰/۲۳۲۲	۰/۲۴۸۵	۰/۳۰۰۲	۰/۰۱۱۹	۰/۰۸۱۰	۰/۱۱۷۵	۰/۱۴۲۶	۰/۲۹۴۱	۰/۳۵۳۱
درجه ارجحیت	۰/۸۲۲	۱/۰۰۰	۰/۶۳۹	۰/۳۲۴	۱/۰۰۰	۰/۷۳۰	۰/۷۷۴	۰/۸۲۸	۱/۰۰۰	۰/۰۳۴	۰/۲۲۹	۰/۳۳۳	۰/۴۰۴	۰/۸۳۳	۱/۰۰۰
اولویت	۲	۱	۲	۳	۱	۴	۳	۲	۱	۶	۵	۴	۳	۲	۱

شکل (۲) نمودار اوزان نهایی مؤلفه‌ها

مقادیر وزن‌های نهایی و درجه ارجحیت شاخص‌های مربوط به هر مؤلفه از دسته «مسئولیت اقتصادی» در جدول (۵) نشان داده شده است. مهم‌ترین شاخص از مؤلفه «عملکرد مالی - اقتصادی»، «گزارشات مالی سالانه و دوره‌ای با قابلیت تغییرات لحظه‌ای با لینک مستقیم» با وزن نهایی ۰/۱۴۳ و در پایین‌ترین رده اولویت با وزن‌های ۰/۰۰۹۰ شاخص «گزارشات

کنترل داخلی با لینک مستقیم» از این حوزه تعیین شده است. در دسته «عملکرد اجتماعی»، شاخص «گزارشات مربوط به عملکرد اجتماعی به تفکیک نوع آن با قابلیت پردازش و لینک مستقیم» با وزن نهایی ۰/۲۵۹ نسبت به سایر شاخص‌های این حوزه در جایگاه نخست اولویت قرار گرفته است. همچنین شاخص «گزارشات زنجیره تأمین و مشتریان و

اولویت را در این حوزه به خود اختصاص داده‌اند. در دسته بعدی «خصوصیات ساختاری اطلاعات تحت وب» مهم‌ترین شاخص با وزن ۰/۱۳۱۵، «سامانه اطلاعاتی باقابلیت زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر (XBRL)» می‌باشد. «قابلیت گزارش چندگانه» با وزن ۰/۰۲۷۴ پایین‌ترین سطح اولویت را در این حوزه به خود اختصاص داده‌اند. شاخص «گزارشات هیات مدیره با لینک مستقیم» با وزن نهایی ۰/۲۵۷ و شاخص «توضیحاتی درباره سیستم کنترل داخلی و واحد حسابرسی» با دریافت وزن ۰/۰۵۲ اولویت نخست و آخر را در دسته «راهبری سازمانی» نسبت به سایر شاخص‌های این حوزه به خود اختصاص داده‌اند.

مصرف‌کنندگان محصولات/خدمات با لینک مستقیم «با دریافت وزن ۰/۱۴۷ آخرین رتبه را در این دسته به خود اختصاص داده‌اند. در دسته سوم «عملکرد زیست‌محیطی» اولویت نخست شاخص‌ها در این حوزه با وزن ۰/۱۳۵، «گزارشات میزان انتشار گازها گلخانه و گردوغبار با لینک مستقیم» می‌باشد و شاخص «افشای دعاوی حقوقی ناشی از مسائل زیست‌محیطی» با وزن ۰/۰۰۱۴ پایین‌ترین سطح اولویت را در این حوزه به خود اختصاص داده‌اند. در دسته چهارم مؤلفه «خصوصیات کیفی اطلاعات تحت وب» بالاترین اولویت با وزن ۰/۳۰۰ «خصوصیات کیفی اطلاعات مرتبط با محتوای اطلاعات» می‌باشد و «خصوصیات کیفی مرتبط با کارائی و اثربخشی اطلاعات» با وزن ۰/۰۹۸ پایین‌ترین سطح

جدول (۵) وزن دهی و رتبه‌بندی شاخص‌های بعد مسئولیت اقتصادی

اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	
۱۲	۰/۲۷۵	۰/۰۳۹	نسبت‌های مالی	عملکرد مالی اقتصادی
۱۳	۰/۱۶۵	۰/۰۲۴	اطلاعات پیش‌بینی سود سهام و درآمد هر سهم در مقاطع سه‌ماهه و تعدیل بودجه	
۱۴	۰/۰۷۳	۰/۰۱۰۴	اطلاعات مالیاتی با لینک مستقیم	
۱۵	۰/۰۶۳	۰/۰۰۹۰	گزارشات کنترل داخلی با لینک مستقیم	
۶	۰/۵۲۲	۰/۰۷۵	گزارشات و تصمیمات مجامع با لینک مستقیم	
۲	۰/۹۶۲	۰/۱۴	گزارشات حسابرسی با لینک مستقیم	
۱	۱/۰۰۰	۰/۱۴۳	گزارشات مالی سالانه و دوره‌ای باقابلیت تغییرات لحظه‌ای با لینک مستقیم	
۳	۰/۶۰۸	۰/۰۸۷	گزارشات سالانه شرکت‌ها با رویکرد پایداری/مقایسه‌ای با لینک مستقیم	
۸	۰/۵۰۰	۰/۰۷۲	گزارشات عملکرد مالی مرتبط با عملکرد اجتماعی و زیست‌محیطی با لینک مستقیم	
۷	۰/۵۱۸	۰/۰۷۴۰	صورت‌های مالی تعدیل‌شده بر اساس سطح عمومی قیمت تا با لینک مستقیم	
۱۰	۰/۴۰۸	۰/۰۵۸	اطلاعات بازار سهام (شامل ارزش دفتری و بازار سهام و حجم سهام معامله‌شده)	
۹	۰/۴۲۶	۰/۰۶۱	شرح کلی از روند و جایگاه شرکت در صنعت	
۵	۰/۵۴۳	۰/۰۷۸	یادداشت‌های همراه با لینک مستقیم از صورت‌های مالی	
۱۱	۰/۳۸۶	۰/۰۵۶	روند سود تقسیمی هر سهم و تحلیل آن	
۴	۰/۵۵۷	۰/۰۸	صورت‌های مالی مقایسه‌ای باقابلیت پردازش اطلاعات و لینک مستقیم	
اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	عملکرد اجتماعی
۴	۰/۶۰۵	۰/۱۵۱	اطلاعات جذب سرمایه‌گذاران خارجی با لینک مستقیم	
۵	۰/۵۸۸	۰/۱۴۷	گزارشات زنجیره تأمین و مشتریان و مصرف‌کنندگان محصولات/خدمات با لینک مستقیم	
۳	۰/۸۴۸	۰/۲۲۱	اطلاعات سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی با لینک مستقیم	
۱	۱/۰۰۰	۰/۲۵۹	گزارشات مربوط به عملکرد اجتماعی به تفکیک نوع آن باقابلیت پردازش و لینک مستقیم	
۲	۰/۹۷۲	۰/۲۵۲	گزارشات سرمایه فکری و انسانی با لینک مستقیم	
اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	عملکرد
۱۰	۰/۲۴۵	۰/۰۳۳	حفظ تنوع گونه‌های زیستی و منابع طبیعی	

۱۳	۰/۱۲۱	۰/۰۱۶	انعکاس ابعاد منفی (تولید محصول و اثرات زیست‌محیطی) از طرف خود شرکت	زیست‌محیطی
۱۲	۰/۱۲۳	۰/۰۱۶۷	گواهینامه‌های دریافت شده در ارتباط با فعالیت‌های زیست‌محیطی	
۱۴	۰/۰۱۰	۰/۰۰۱۴	افشای دعاوی حقوقی ناشی از مسائل زیست‌محیطی	
۱۱	۰/۱۶۴	۰/۰۲۳	گزارشات کیفیت محصول و خدمات (ISO و استانداردهای کیفیت) با لینک مستقیم	
۷	۰/۶۳۹	۰/۰۸۶	بهینه‌سازی مواد اولیه و انرژی	
۸	۰/۵۵۴	۰/۰۷۵	گزارش میزان صرفه‌جویی انرژی با لینک مستقیم	
۹	۰/۴۸۶	۰/۰۶۶	گزارش روند ممیزی و پایش مصرف انرژی با لینک مستقیم	
۶	۰/۶۳۱	۰/۰۸۵	گزارش مصرف انرژی مستقیم و غیرمستقیم با لینک مستقیم	
۵	۰/۶۵۰	۰/۰۸۸	گزارشات اقدامات کاهش آلودگی صوتی با لینک مستقیم	
۴	۰/۸۴۴	۰/۱۱۴	پایش آنلاین یا دوره‌ای پساب و آلودگی چاه‌ها با لینک مستقیم	
۳	۰/۹۵۵	۰/۱۳	گزارشات تصفیه فاضلاب‌ها و ضایعات	
۱	۱/۰۰۰	۰/۱۳۵	گزارشات میزان انتشار گازها گلخانه و گردوغبار با لینک مستقیم	
۲	۰/۹۷۸	۰/۱۳۲	گزارشات کاهش یا کنترل گازهای گلخانه و گردوغبار با لینک مستقیم	
	اولویت	درجه ارجحیت	شاخص	خصوصیات ساختاری اطلاعات تحت وب
۴	۰/۶۹۹	۰/۰۹۱۹	سامانه اطلاعاتی باقابلیت Filling	
۹	۰/۵۵۱	۰/۰۷۲۴	امکان پردازش ابری	
۱۰	۰/۴۷۷	۰/۰۶۲۷	ارائه سرویس ترجمه خودکار گزارشات به زبان‌های مختلف در وبسایت	
۱۳	۰/۲۰۹	۰/۰۲۷۴	قابلیت گزارش چندگانه	
۱۲	۰/۳۲۷	۰/۰۴۲۹	ویژگی‌های فنی و استقرار نظام یکپارچه	
۱۱	۰/۴۰۲	۰/۰۵۲۸	قابلیت کاربری و پشتیبانی	
۳	۰/۷۵۸	۰/۰۹۹۷	به‌کارگیری نرم‌افزارهای تحت وب (هوشمند)	
۶	۰/۵۹۱	۰/۰۷۷۷	قابلیت هاپیر لینک	
۸	۰/۵۸۶	۰/۰۷۷۰	فایل‌های اطلاعاتی مستند قابل حمل (HTML,PDF,JPG,...)	
۵	۰/۶۵۶	۰/۰۸۶۳	سامانه اطلاعاتی User friendly	
۷	۰/۵۸۶	۰/۰۷۷۱	سامانه با به‌کارگیری landing page یا صفحه فرود	
۲	۰/۷۶۵	۰/۱۰۰۶	سامانه اطلاعاتی باقابلیت زبان گزارشگری اطمینان بخشی توسعه‌پذیر (XARL)	
۱	۱/۰۰۰	۰/۱۳۱۵	سامانه اطلاعاتی باقابلیت زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر (XBRL)	
	اولویت	درجه ارجحیت	شاخص	خصوصیات کیفی اطلاعات تحت وب
۴	۰/۵۲۷	۰/۱۵۸	خصوصیات کیفی مرتبط با پاسخگویی و شفافیت اطلاعات	
۵	۰/۳۲۴	۰/۰۹۸	خصوصیات کیفی مرتبط با کارایی و اثربخشی اطلاعات	
۳	۰/۶۷۲	۰/۲۰۲	توجه به محدودیت‌های ارائه اطلاعات (فزونی منافع بر هزینه، اهمیت و خصوصیات صنعت)	
۱	۱/۰۰۰	۰/۳۰۰	خصوصیات کیفی اطلاعات مرتبط با محتوای اطلاعات	
۲	۰/۸۱۳	۰/۲۵۴	خصوصیات کیفی اطلاعات مرتبط با ارائه اطلاعات	
	اولویت	درجه ارجحیت	شاخص	راهبری سازمانی
۵	۰/۴۶۷	۰/۱۲۰	ریسک‌ها و فرصت‌ها	
۸	۰/۲۰۱	۰/۰۵۲	توضیحاتی درباره سیستم کنترل داخلی و واحد حسابرسی	
۷	۰/۲۵۹	۰/۰۶۷	شرحی از نقش و مسئولیت کمیته‌های تخصصی	
۳	۰/۴۹۸	۰/۱۲۸	گزارشات مربوط به کمیته‌های تخصصی با لینک مستقیم	
۶	۰/۴۱۹	۰/۱۰۷	چشم‌اندازها (سازمان، تکنولوژی، عمومی، استفاده‌کننده)	

۴	۰/۴۹۴	۰/۱۲۷	افشای معاملات با اشخاص وابسته
۲	۰/۵۶۰	۰/۱۴۴	گزارشات مربوط به اطلاعات ساختار مالکیت و سرمایه‌گذاران با لینک مستقیم
۱	۱/۰۰۰	۰/۲۵۷	گزارشات هیات مدیره با لینک مستقیم

« نیز با وزن‌های ۰/۲۸، ۰/۰۱، اولویت نخست و آخر را در این دسته دارند. برای شاخص‌های بررسی شده در مؤلفه « الزامات عرفی و شرعی»، اولویت نخست و آخر با وزن‌های ۰/۱۵۴ و ۰/۱۳۸ مربوط به شاخص‌های «رعایت قوانین عرف و عادت (مستند از منابع معتبر اسلامی یا فتوای معتبر)»، « رعایت احکام دادگستری» می‌باشد؛ شاخص‌های « رعایت استانداردهای حسابداری » با وزن ۰/۱۳۴، « سایر قوانین موضوعه»، با وزن ۰/۰۱، در بالاترین و پائین ترین سطح اولویت مؤلفه «نظارت و کنترل» قرار دارد.

در جدول (۶) وزن‌های حاصل در مورد شاخص‌های بعد « مسئولیت قانونی » بررسی و محاسبه شده است. شاخص « تدوین رویه‌های حاکمیت شرکتی » با وزن ۰/۱۴۱ دارای بالاترین سطح اولویت و همچنین شاخص « تدوین رویه‌های سیستم کنترل داخلی » آخرین اولویت را با توجه به وزن ۰/۰۷۷ در دسته «الزامات درون‌سازمانی» دارند. در مورد مؤلفه «الزامات قانونی» شاخص « الزام تدوین راهنما و دستورالعمل و آئین‌نامه به‌کارگیری گزارشگری یکپارچه و گزارشگری تحت وب»، « یکپارچه‌سازی الزامات در یک حوزه

جدول (۶) وزن دهی و رتبه‌بندی بعد مسئولیت قانونی

اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	
۱۲	۰/۲۵۲	۰/۰۳۶	نامه تفسیر مدیریت با لینک مستقیم در وبسایت	الزامات سازمانی
۱۳	۰/۲۰۰	۰/۰۲۸	تدوین دستورالعمل نظارت و ارزیابی و کنترل پارامترهای زیست‌محیطی توسط شرکت	
۱۴	۰/۰۶۱	۰/۰۰۸۶	تدوین برنامه نظارت بر تأمین‌کنندگان مواد اولیه	
۱۵	۰/۰۵۴	۰/۰۰۷۷	تدوین رویه‌های سیستم کنترل داخلی	
۵	۰/۵۳۶	۰/۰۷۶	تشکیل کمیته تحقیق و توسعه و نوآوری	
۲	۰/۹۸۲	۰/۱۳۹	تدوین برنامه‌های فرهنگ‌سازی و آموزش و آگاهی بخشی مدیران و کارکنان برای به‌کارگیری گزارشگری یکپارچه تحت وب	
۱	۱/۰۰۰	۰/۱۴۱	تدوین رویه‌های حاکمیت شرکتی	
۳	۰/۶۱۰	۰/۰۸۶	تخصیص بودجه برای زیرساخت‌ها و پیاده‌سازی گزارشگری یکپارچه تحت وب	
۸	۰/۵۰۳	۰/۰۷۱	تدوین منشور اخلاقی (بیان اصول و ارزش‌های اخلاقی)	
۷	۰/۵۲۲	۰/۰۷۴	استقرار سیستم مدیریت انرژی و کمیته انرژی، نصب و توسعه نرم‌افزارها در راستای حفظ محیط‌زیست	
۹	۰/۴۱۰	۰/۰۵۸	تدوین سیاست‌های انگیزشی و رفاهی برای کارکنان	
۸	۰/۴۳۴	۰/۰۶۱	تدوین خط‌مشی منابع انسانی و رویه‌های مبارزه با رشوه، فساد و رفتار ضد اخلاقی کسب‌وکار	
۶	۰/۵۳۱	۰/۰۷۵	تدوین استراتژی‌های (مالی، اجتماعی، زیست‌محیطی، تولید، بازاریابی) و تبیین برنامه‌های عملیاتی برای دستیابی به استراتژی‌ها	
۱۰	۰/۳۷۸	۰/۰۵۴	تدوین دستورالعمل‌های درزمینه IT و نرم‌افزار و اتوماسیون اداری و تحت وب	
۴	۰/۶۰۲	۰/۰۸۵	تدوین استراتژی‌های میان‌مدت و بلندمدت برای قابلیت‌های گزارشگری مختلف	
اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	الزامات قانونی
۱۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	یکپارچه‌سازی الزامات در یک حوزه	
۹	۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	الزام تشکیل کمیته پایداری و مسئولیت اجتماعی	
۸	۰/۰۴۱	۰/۰۱۱	الزام با رویکرد افزایشی پس از دوره داوطلبانه گزارشگری یکپارچه	
۶	۰/۱۸۱	۰/۰۵۰	الزامات به‌کارگیری IFRS جهانی	
۷	۰/۰۷۷	۰/۰۲۲	الزامات به‌کارگیری سیستم ERP	
۵	۰/۴۳۲	۰/۱۲	الزام به اجباری بودن گزارشگری یکپارچه تحت وب	
۴	۰/۵۰۰	۰/۱۳۸	الزامات تدوین استانداردهای حسابداری مرتبط با گزارشگری الکترونیکی	
۳	۰/۵۷۶	۰/۱۶	الزام به عضویت پایدار در سازمان جهانی XBRL	
۲	۰/۸۱۲	۰/۲۲۴	الزام تدوین مقررات برای تضمین اتکا به اطلاعات اینترنتی	

اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	الزامات عرفی و شرعی
۱	۱/۰۰۰	۰/۲۸	الزام تدوین راهنما و دستورالعمل و آئین‌نامه به‌کارگیری گزارشگری یکپارچه و گزارشگری تحت وب	
۱	۰/۱۵۳۸	۰/۱۵۴	رعایت قوانین عرف و عادت (مستند از منابع معتبر اسلامی یا فتوای معتبر)	
۷	۰/۱۳۷۹	۰/۱۳۸	رعایت احکام دادگستری	
۴	۰/۱۳۸۸	۰/۱۳۹	رعایت اصول حقوقی و عهدنامه‌های بین‌المللی	
۲	۰/۱۴۸۸	۰/۱۴۹	رعایت موازین شرعی کسب‌وکار	
۳	۰/۱۴۳۸	۰/۱۴۴	رعایت اصول حقوقی حاکم بر سازمان‌ها(اصل سلسله مراتبی، اصل حاکمیت قانون بر اداره، شخصیت حقوقی سازمانهای اداری)	
۶	۰/۱۳۸۳	۰/۱۳۸	رعایت احکام کسب‌وکار	
۵	۰/۱۳۸۷	۰/۱۳۹	رعایت آئین‌نامه‌های اداری	
اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	نظارت و کنترل
۱۲	۰/۲۵۰	۰/۰۳۳	رعایت معاهدات بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و حقوق مدنی و سیاسی	
۱۴	۰/۱۰۶	۰/۰۱۴	رعایت قانون تجارت الکترونیک و جرائم رایانه‌ای	
۱۳	۰/۱۰۸	۰/۰۱۴	رعایت قوانین و مقررات اسلامی از سوی شورای عالی انفورماتیک	
۱۵	۰/۰۰۸	۰/۰۰۱	سایر قوانین موضوعه	
۱۱	۰/۱۷۶	۰/۰۲۴	رعایت مصوبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی در خصوص خدمات الکترونیکی	
۸	۰/۵۹۳	۰/۰۷۹	رعایت آئین رفتار حرفه‌ای	
۹	۰/۵۶۱	۰/۰۷۵	رعایت قوانین و مقررات زیست‌محیطی و جرائم زیست‌محیطی	
۱۰	۰/۵۲۵	۰/۰۷۰	رعایت الزامات بیانیه جهانی حقوق بشر	
۷	۰/۶۰۹	۰/۰۸۲	رعایت مقررات حقوقی صفحات وب	
۵	۰/۶۸۶	۰/۰۹۲	رعایت قوانین و مقررات نهادهای قانونی (مدنی، بورس، مالیاتی، تجارت، کار و تأمین اجتماعی، گمرک)	
۴	۰/۸۴۹	۰/۱۱۴	رعایت قوانین و مقررات برای کاهش فشارهای سیاسی و اقتصادی	
۱	۱/۰۰۰	۰/۱۳۴	رعایت استانداردهای حسابداری	
۳	۰/۹۹۲	۰/۱۳۳	فشارها یا مشوق‌های قانونی	
۲	۰/۹۹۳	۰/۱۳۳	پایبندی به استانداردهای جهانی گزارشگری یکپارچه	

زیست‌محیطی» و «جوایز و گواهی‌نامه‌های رضایت مشتریان» بالاترین و پائین‌ترین اولویت را در حوزه «مشارکت و توسعه اجتماعی» دارند. همچنین شاخص‌های «کار و کارکنان/ اشتغال و رویه‌های کار، اطلاعات استخدامی کارکنان» و «بازنشستگی و مزایای پایان خدمت کارکنان» با وزن ۰/۲۰۴ و ۰/۱۳۸ رتبه‌های اول و آخر اهمیت را در مؤلفه «کارکنان» از آن خود کرده‌اند.

وزن‌های حاصل در مورد شاخص‌های بعد «مسئولیت اخلاقی» در جدول (۷) بیانگر است که شاخص‌های «فرهنگ (سازمانی، عقلایی، ایدئولوژیک، مشارکتی، سلسله‌مراتبی)» و «ابتکارات و اختراعات» به ترتیب با وزن‌های ۰/۰۰۷۹، ۰/۱۴۰۹، ۰/۰۰۷۹، در جایگاه‌های اولین و آخرین سطح اولویت در بین شاخص‌های مؤلفه «سازمانی» قرار دارند. شاخص‌های با وزن ۰/۲۶۷، ۰/۰۰۱ به ترتیب «اقدامات پیش‌گیرانه، جبرانی و مدیریتی

جدول (۷) وزن دهی و رتبه‌بندی شاخص‌های بعد مسئولیت اخلاقی

اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	سازمانی
۱۲	۰/۲۷۴	۰/۰۳۸۶	تجزیه و تحلیل کمی و کیفی رقبا و ایجاد مزیت رقابتی	
۱۳	۰/۱۸۶	۰/۰۲۶۲	مدیریت فرایند کسب‌وکار هوشمند و هوش تجاری	
۱۴	۰/۰۶۹	۰/۰۰۹۷	ارائه اطلاعات کامل شرکت در وب‌سایت (تاریخچه شرکت، نمودار سازمانی و تشریح ساختار سازمانی، آدرس شرکت و راه‌های ارتباطی برای مکاتبات از طریق ایمیل، تلفن، دورنگار و...)	
۱۵	۰/۰۵۶	۰/۰۰۷۹	ابتکارات و اختراعات	
۵	۰/۵۴۱	۰/۰۷۶۳	صداقت در معاملات	
۲	۰/۹۸۲	۰/۱۳۸۴	رعایت عدالت اجتماعی، فرهنگی، تعاملی، رویه‌ای و توزیعی، فروتنی	

۱	۱/۰۰۰	۰/۱۴۰۹	فرهنگ (سازمانی، عقلایی، ایدئولوژیک، مشارکتی، سلسله مراتبی)	
۳	۰/۵۹۷	۰/۰۸۴۱	اطلاعات در مورد توسعه شرکت، سلامتی و ایمنی در محیط کار	
۷	۰/۵۱۰	۰/۰۷۱۸	اطاعت از قانون	
۸	۰/۴۹۷	۰/۰۷۰۱	تلاش جهت ارائه خدمات در بالاترین سطح ممکن (کیفیت گزائی) و بهره‌وری سازمانی	
۱۰	۰/۴۱۱	۰/۰۵۷۹	شهرت و اعتبار سازمان	
۹	۰/۴۶۸	۰/۰۶۵۹	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	
۶	۰/۵۲۴	۰/۰۷۳۸	تعهد اخلاقی و به‌کارگیری اخلاق حرفه‌ای کسب‌وکار	
۱۱	۰/۳۹۱	۰/۰۵۵۰	آگاهی سازمانی و کاربری	
۴	۰/۵۹۲	۰/۰۸۳۴	رعایت حقوق دیگران	
اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	
۸	۰/۱۰۹	۰/۰۲۹	توجه به تعالی اخلاق جامعه	
۱۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	جوایز و گواهینامه‌های رضایت مشتریان	
۹	۰/۰۲۳	۰/۰۰۶	تدارک تسهیلات و خدمات پس از فروش	
۶	۰/۱۶۹	۰/۰۴۵	حفظ حریم شخصی مشتریان و مدیریت ارتباط با مشتریان	
۷	۰/۱۵۸	۰/۰۴۲	تعامل دوطرفه با استفاده‌کنندگان	
۴	۰/۵۱۶	۰/۱۳۸	اقدامات انجام‌شده همسو با سیاست‌های عمومی	
۵	۰/۴۷۳	۰/۱۲۶	تشویق توسعه و گسترش فن‌آوری سازگار با محیط‌زیست	
۳	۰/۵۳۲	۰/۱۴۲	اقدامات انجام‌شده به‌منظور مبارزه با فساد، رشوه‌خواری و پولشویی	
۲	۰/۷۶۸	۰/۲۰۵	اقدامات رشد و توسعه پایدار	
۱	۱/۰۰۰	۰/۲۶۷	اقدامات پیش‌گیرانه، جبرانی و مدیریتی زیست‌محیطی	
اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	کارکنان
۱	۱/۰۰۰	۰/۲۰۴	کار و کارکنان/ اشتغال و رویه‌های کار، اطلاعات استخدامی کارکنان	
۲	۰/۸۹۹	۰/۱۸۳	ایجاد فرصت‌های برابر یا عدم تبعیض در انتخاب و گزینش کارکنان	
۳	۰/۸۴۲	۰/۱۷۱	آموزش نیروی انسانی و ارتقا سطح مهارت کارکنان (از بعد پایداری و استفاده از تکنولوژی‌های جدید و XBRL)	
۴	۰/۷۸۳	۰/۱۵۹	افزایش روحیه وفاداری، انگیزشی و ارتباطات کارکنان	
۵	۰/۷۰۹	۰/۱۴۴	بهره‌برداری کارکنان از امکانات ورزشی و رفاهی، وام یا بیمه کارکنان	
۶	۰/۶۸۰	۰/۱۳۸	بازنشستگی و مزایای پایان خدمت کارکنان	

۰/۲۰۴ و ۰/۱۳۸ در مرتبه نخست و آخر اولویت قرار گرفته است. به ترتیب شاخص‌های با وزن‌های ۰/۲۱۶ و ۰/۰۵۲، «ارتقا فرهنگ دوستی با محیط‌زیست» و «آزادی بیان از طریق استقرار سیستم گزارش تخلفات، انتقادات و نظام پیشنهادات» بالاترین و پایین‌ترین سطح اولویت را در حوزه «فرهنگ‌سازی و اقدامات آینده‌نگرانه» به خود اختصاص داده‌اند.

«مسئولیت اختیاری» چهارمین بعد است. مقادیر وزن‌های نهایی و درجه ارجحیت شاخص‌های مربوط به هر مؤلفه از دسته «مسئولیت اختیاری» در جدول (۸) نشان داده شده است. در ارتباط با شاخص‌های بررسی‌شده در مؤلفه «داوطلبانه» شاخص «فعالیت‌های حقوق بشر» و «حامی مالی فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی»، با وزن‌های

جدول (۸) وزن دهی و رتبه‌بندی بعد مسئولیت اختیاری

اولویت	درجه ارجحیت	وزن نهایی	شاخص	داوطلبانه
۱	۱/۰۰۰	۰/۲۰۴	فعالیت‌های حقوق بشر	
۲	۰/۸۹۹	۰/۱۸۳	هدایا و خدمات به خیریه	
۳	۰/۸۴۲	۰/۱۷۱	ارائه کمک برای حوادث طبیعی	

۴	۰/۷۸۳	۰/۱۵۹	حمایت از دانشگاه، دانشجویان و نخبگان	فرهنگ‌سازی و اقدامات آینده‌نگرانه
۵	۰/۷۰۹	۰/۱۴۴	عضویت در نهادهای اجتماعی و فرهنگی و مذهبی و ورزشی و زیست‌محیطی	
۶	۰/۶۸۰	۰/۱۳۸	حامی مالی فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی	
شاخص				
۱	۱/۰۰۰	۰/۲۱۶	ارتقا فرهنگ دوستی با محیط‌زیست	
۳	۰/۵۱۴	۰/۱۱۲	فعالیت‌های آموزشی، سلامت و بهداشت جامعه	
۲	۰/۵۷۹	۰/۱۲۵	فعالیت‌های فرهنگی آموزشی و پژوهشی و برنامه‌ریزی محیط‌زیست	
۸	۰/۳۴۶	۰/۰۷۵	کشور خودکفایی و اقتصادی توسعه راستای در گرفته صورت اقدامات	
۹	۰/۲۵۱	۰/۰۵۴	آزادی بیان از طریق استقرار سیستم گزارش تخلفات، انتقادات و نظام پیشنهادات	
۷	۰/۴۵۰	۰/۰۹۷	ملی شعارهای تحقق راستای در انجام‌شده اقدامات اهم	
۵	۰/۴۹۰	۰/۱۰۶	جلوگیری از تخریب منابع محیط‌زیست و انتشار آلاینده‌های زیست‌محیطی	
۴	۰/۵۰۵	۰/۱۰۹	توجه به حقوق نسل‌های آینده در استفاده از منابع	
۶	۰/۴۸۶	۰/۱۰۵	همکاری با سازمان‌ها در راستای تدوین استانداردهای محیط‌زیستی	

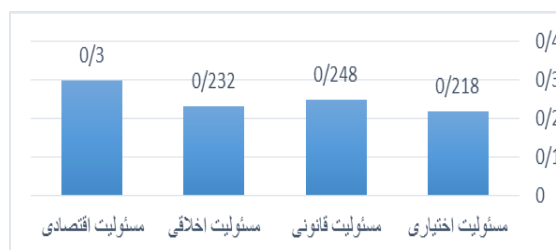
جدول (۹) وزن دهی و رتبه‌بندی ابعاد اصلی

ابعاد اصلی	مسئولیت اقتصادی	مسئولیت قانونی	مسئولیت اخلاقی	مسئولیت اختیاری
وزن نهایی	۰/۳۰۰	۰/۲۴۸	۰/۲۳۲	۰/۲۱۸
درجه ارجحیت	۱/۰۰۰	۰/۸۲۸	۰/۷۷۴	۰/۷۳۰
رتبه	۱	۲	۳	۴
نرخ ناسازگاری CRg = ۰/۰۹۲۹				
نرخ ناسازگاری CRm = ۰/۰۳۸۱				

بحث و نتیجه‌گیری

با رشد و توسعه بازار سرمایه در کشورهای نوظهور از جمله ایران، تقاضا و پاسخ‌خواهی ذینفعان از واحد تجاری جهت ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی با افزایش چشم‌گیری روبه‌رو شده است. روند این چالش و پیشرفت تکنولوژی و ادغام سازمان‌ها و شرکت‌ها و توسعه شرکت‌های چندملیتی نیاز به ارائه گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب را شتاب بیشتری داده است. با توجه به ضرورت و اهمیت موضوع و همچنین در راستای اجرایی شدن دستورالعمل راهبری شرکتی سازمان بورس و اوراق بهادار (ماده ۳۱) این پژوهش به شناسایی ارجحیت‌ها و رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی پرداخت و تلاش شد ابزاری برای سنجش ارائه گردد. در چک‌لیست نهایی از نظر خبرگان بعد مسئولیت اقتصادی نسبت به سه بعد دیگر از اهمیت بالاتری برخوردار است. چک‌لیست نهایی را می‌توان به‌عنوان ابزاری جامع برای تعیین سطح ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی در ارائه گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی در شرکت‌های ایرانی مورد استفاده قرارداد. در مطالعه حاضر به‌منظور ارائه چک‌لیست وزن دهی

با توجه به نتایج حاصل در جدول (۹) مهم‌ترین بعد در گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی از دیدگاه خبرگان این حوزه، بعد «مسئولیت اقتصادی» با وزن ۰/۳۰۰ تعیین شده است. پس‌از آن بعد «مسئولیت قانونی» با وزن برابر ۰/۲۴۸ قرار دارد و بعد «مسئولیت اخلاقی» با وزن ۰/۲۳۲ رتبه سوم را در بین چهار بعد اصلی به خود اختصاص داده است. کم‌ترین میزان اهمیت در گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی نیز مربوط به مسئولیت اختیاری می‌باشد. در ادامه در شکل (۳) وزن نهایی ابعاد اصلی به‌دست‌آمده نشان داده شده است.

شکل (۳) نمودار اوزان نهایی ابعاد اصلی

شده جهت تهیه اطلاعات با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی از سوی شرکتها و همچنین تجزیه و تحلیل آن از سوی ذینفعان، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها در چهار دسته کلی با توجه به درجه ارجحیت مسئولیت اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اختیاری تقسیم شده و با استفاده از یک مدل تصمیم‌گیری مبتنی بر رویکرد فازی برای رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌ها ارائه شده است. نتایج حاصل از یافته‌ها نشان می‌دهد که در دسته مسئولیت اقتصادی، مؤلفه عملکرد مالی-اقتصادی در رتبه نخست قرار دارد. مؤلفه الزامات سازمانی در دسته مسئولیت قانونی و مؤلفه سازمانی در دسته مسئولیت اخلاقی و در دسته آخر مسئولیت اختیاری، مؤلفه داوطلبانه در رتبه نخست قرار دارند. همچنین در بین شاخص‌های مرتبط با بعد «مسئولیت اقتصادی»؛ بین شاخص‌های مؤلفه عملکرد مالی-اقتصادی، مهمترین شاخص «گزارشات مالی سالانه و دوره‌ای با قابلیت تغییرات لحظه‌ای با لینک مستقیم» می‌باشد و شاخص «گزارشات مربوط به عملکرد اجتماعی به تفکیک نوع آن با قابلیت پردازش و لینک مستقیم» در بین شاخص‌های عملکرد اجتماعی اولویت اول را به خود اختصاص داده است و در اولویت نخست بین شاخص‌های عملکرد زیست محیطی مربوط به «گزارشات میزان انتشار گازها گلخانه و گردوغبار با لینک مستقیم» می‌باشد و در دسته مؤلفه «خصوصیات کیفی اطلاعات تحت وب» بالاترین اولویت مربوط به شاخص «خصوصیات کیفی اطلاعات مرتبط با محتوای اطلاعات» می‌باشد. در دسته بعدی «خصوصیات ساختاری اطلاعات تحت وب» مهم‌ترین شاخص، «سامانه اطلاعاتی با قابلیت زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر (XBRL)» می‌باشد. شاخص «گزارشات هیات مدیره با لینک مستقیم» اولویت نخست را در دسته مؤلفه «راهبری سازمانی» نسبت به سایر شاخص‌های این حوزه به خود اختصاص داده‌اند. در مورد شاخص‌های بعد «مسئولیت قانونی» شاخص «تدوین رویه‌های حاکمیت شرکتی» دارای بالاترین سطح اولویت را در دسته «الزامات درون سازمانی» دارند. در مورد مؤلفه «الزامات قانونی» شاخص «الزام تدوین راهنما و دستورالعمل و آئین‌نامه به‌کارگیری گزارشگری یکپارچه و گزارشگری تحت وب» اولویت نخست را در این دسته دارد. برای شاخص‌های بررسی شده در مؤلفه «الزامات عرفی و شرعی»، اولویت نخست مربوط به شاخص‌های «رعایت قوانین عرف و عادت (مستند از منابع معتبر اسلامی یا فتوای معتبر)» می‌باشد؛ شاخص‌های «رعایت استانداردهای حسابداری» در بالاترین سطح اولویت مؤلفه «نظارت و کنترل» قرار دارد. در خصوص شاخص‌های بعد سوم «مسئولیت قانونی»، شاخص‌های «فرهنگ

(سازمانی، عقلایی، ایدئولوژیک، مشارکتی، سلسله مراتبی)» در جایگاه اولین سطح اهمیت در بین شاخص‌های مؤلفه «سازمانی» قرار دارند. شاخص «اقدامات پیش‌گیرانه، جبرانی و مدیریتی زیست‌محیطی» بالاترین اولویت را در حوزه «مشارکت و توسعه اجتماعی» دارد. همچنین شاخص‌های «کار و کارکنان/ اشتغال و رویه‌های کار، اطلاعات استخدامی کارکنان» رتبه‌های اول اهمیت را در مؤلفه «کارکنان» از آن خود کرده‌است. در ارتباط با شاخص‌های بررسی شده مربوط به هر مؤلفه از دسته «مسئولیت اختیاری»؛ شاخص «فعالیت‌های حقوق بشر» در رتبه نخست در بین شاخص‌های مؤلفه «داوطلبانه» قرار گرفته است و شاخص «ارتقا فرهنگ دوستی با محیط‌زیست» «بالاترین سطح اولویت را در حوزه «فرهنگ‌سازی و اقدامات آینده‌نگرانه» به خود اختصاص داده‌اند. این موارد مهم‌ترین شاخص‌های اثرگذار از دید خبرگان بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان می‌باشد.

با توجه به اینکه در تحقیقات پیشین انجام شده فقط به ذکر برخی از ابعاد و مؤلفه و شاخص‌ها اکتفا شده است (حجازی و همکاران، ۱۳۹۶)، (شیخ و همکاران، ۱۳۹۰) و (ماتن و همکاران ۲۰۰۳) و (کمالی و همکاران، ۱۳۹۸) و پژوهش‌های داخلی و خارجی تاکنون لیست جامعی از ابعاد و مؤلفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری یکپارچه مبتنی بر وب و رتبه‌بندی آن‌ها را بررسی نکرده‌اند لذا در این پژوهش با رویکرد گزارشگری شهروند شرکتی مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی برای این نوع گزارشگری نوین با توجه به شرایط بازار سرمایه برای شرکت‌های ایرانی ارائه و اولویت‌بندی آن‌ها بر اساس ضرایب مشخص شده است. با توجه به نتایج به دست آمده از یافته‌های این تحقیق امید است نهادهای حرفه‌ای ارائه اطلاعات مالی و غیر مالی را در قالب یک گزارش جامع را مورد توجه قرار داده و اقدام به تعریف اهداف کاربردی در این مسیر نمایند. لذا با در نظر گرفتن نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود نهادهای تدوین‌کننده استانداردها و قوانین نسبت به ارائه رویه‌های مناسب برای ارائه گزارشگری یکپارچه در وبسایت شرکت‌ها به منظور بهبود پاسخگویی و شفافیت اطلاعاتی و اجرایی شدن دستورالعمل راهبری شرکتی سازمان بورس و اوراق بهادار (ماده ۳۱) اقدامات لازم را تعیین کنند. با توجه به ضرایب اهمیت هر یک از مؤلفه‌ها و شاخص‌ها پیشنهاد می‌شود سازمان بورس اوراق بهادار به عنوان نهاد نظارتی بازار سرمایه افشای اطلاعات مالی و غیرمالی را در چارچوب گزارش یکپارچه در وبسایت شرکت‌ها را الزامی نماید. همچنین به کلیه شرکت‌ها توصیه می‌شود این شاخص‌ها را در ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی در قالب گزارش یکپارچه مدنظر قرار داده و در وبسایت شرکت

- در دسترس ذینفعان به جهت کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و ایفای تعهدات اجتماعی قرار دهند. همچنین به مدیران شرکت‌ها و سازمان‌ها توصیه می‌شود به تشکیل کمیته‌های تخصصی تهیه و ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی در قالب یک گزارش جامع اقدام نموده و با برگزاری همایش و کارگاه‌های آموزشی با کمک نهادهای حرفه‌ای به منظور افزایش آگاهی و آموزش کارکنان و ذینفعان و حل مشکلات و چالش‌های پیش رو اقدام کنند و شرکت در این دوره‌ها را برای کارکنان مالی و کمیته‌های تخصصی الزامی نمایند. همچنین به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود با به‌کارگیری نتایج حاصل از پژوهش حاضر، اعتبارسنجی شاخص‌های ارائه‌شده در میان شرکت‌های بورسی به تفکیک صنعت نموده و با تطبیق شاخص‌های ارائه‌شده و اطلاعات مالی و غیرمالی افشاشده توسط شرکت‌ها، تلاش به برطرف نمودن نقاط ضعف احتمالی شاخص‌ها نموده و در طول زمان آن را بهبود بخشند. درنهایت باید بیان شود، با توجه به جدید بودن مباحث گزارشگری یکپارچه و گزارشگری شهروند شرکتی در حوزه مالی و حسابداری، نتایج این پژوهش با در نظر گرفتن محدودیت‌های، مانند کمبود پژوهش‌های منسجم در این زمینه و عدم آگاهی و دانش کافی در سطح اجتماع می‌باشد. همچنین عمده محدودیت پژوهش حاضر نبود جامعه بزرگی از خبرگان و متخصصان در فضای بازار سرمایه ایران بوده که موجب کاهش تعداد خبرگان مورد بررسی در این پژوهش شد.

فهرست منابع

- * آذر، عادل و علی رجب زاده. (۱۳۹۴). تصمیم‌گیری کاربردی رویکرد MADM، چاپ چهارم، تهران، انتشارات نگاه دانش.
- * اشرفی، جواد؛ رهنمای رود پستی، فریدون و بهمن بنی مهد (۱۳۹۸). نظریه‌های مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال هشتم، شماره ۳۱، صص ۱۴-۱.
- * پور زمانی، زهرا و سنایی، فاطمه. (۱۳۹۰). تأثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر قیمت سهام. فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار: ۶ (۱). صص ۶۳-۷۴.
- * حساس‌یگانه، یحیی؛ یحیی پور، علی‌اکبر (۱۳۸۱). گزارشگری تجارت الکترونیک. فصلنامه مطالعات مدیریت، شماره ۳۳-۳۴، صص ۱۲۳-۱۴۵.
- * حجازی، رضوان و نهاله حیاتی (۱۳۹۶). جهان شهروند شرکتی: از مفاهیم تا اقدامات. پژوهش حسابداری، دوره ۲۴، صص ۱۷-۲۴.
- * دستورالعمل حاکمیت شرکتی: سازمان بورس اوراق بهادار تهران، (۱۳۹۷).
- * رهنمای رود پستی، فریدون؛ نیکومرام، هاشم و بهاره بنی طالبی دهکردی (۱۳۹۳). تکنولوژی و حسابداری. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال سوم، شماره دهم، صص ۱۵۱-۱۶۴.
- * ستایش، محمدمهدی؛ مهتری، زینب (۱۳۹۸). الگویی برای ارائه اطلاعات شرکت‌های ایرانی در قالب گزارشگری یکپارچه. پیشرفت‌های حسابداری، دوره یازدهم، شماره اول، شماره پیاپی ۷۶/۳، صص ۱۰۱-۱۳۷.
- * شیخ، محمدجواد؛ حسن‌زاده، ایمان (۱۳۹۰). گزارشگری مالی تحت وب. مطالعات حسابداری و حسابرسی، سال سوم، شماره ۹، صص ۱-۲۱.
- * فخاری، حسین؛ بابادی، کامران (۱۳۹۵). گزارشگری یکپارچه، گزارشگری آینده؛ مطالعه موردی گروه دارویی. چهاردهمین همایش ملی حسابداری ایران، ارومیه، دانشگاه ارومیه.
- * مرشد زاده، مهناز؛ قربانی محمود. (۱۳۹۶). تفکر یکپارچه؛ گزارشگری یکپارچه. مجله حسابدار شماره ۳۹. صص ۴۴-۵۱.
- * ناظمی اردکانی، مهدی؛ عارف منش، زهره و سمیه دهقان دهنوی (۱۳۹۸). تأثیر گزارشگری مالی الکترونیکی بر ارزش شرکت. پژوهش‌های تجربی حسابداری، سال هشتم، شماره ۳۲، صص ۳۲۳-۳۵۰.
- * نوروزپور، کریم؛ محمدی، مهدی و نادى عزیززاده (۱۳۹۰). روندی به‌سوی گزارشگری مالی الکترونیکی: بررسی تأثیر فناوری اطلاعات بر افشای داوطلبانه اطلاعات شرکت. حسابداری مدیریت، دوره چهارم، شماره یازدهم، صص ۷۳-۹۲.
- * نیکو مرام، هاشم؛ فیض‌آبادی، بهنام (۱۳۸۹). مسئولیت اجتماعی از دیدگاه اسلام. پژوهشنامه، شماره ۶۱، صص ۶۹-۸۶.
- * وکیلی‌فرد، حمیدرضا؛ محمدی، علی و مهدی محمدی (۱۳۸۷). روندی به‌سوی افشای داوطلبانه اطلاعات شرکت: چارچوب‌های گزارشگری، XBRL، XARL و اثرات آن. مجله مدیریت، شماره ۷۷، صص ۴۱-۵۱.
- * Athanasios Pavlopoulos, Chris Magnis, George Emmanuel Iatridis, (2020). Integrated Reporting: An Accounting Disclosure Tool for

- Analysis. Corporate Social Responsibility and Environmental Management. Vol. 25, No.1, pp. 34-56.
- * Reuter, M. and M. Messner. (2015). Lobbying on the Integrated Reporting Framework: an Analysis of Comment Letters to the 2011 Discussion Paper of the IIRC. Accounting, Auditing and Accountability Journal, Vol.28, No.3, pp. 365-402.
 - * Serafeim, G. (2015). Integrated Reporting and Investor Clientele, Journal of Applied Corporate Finance, 27(2).
 - * World Economic Forum. (2010). Corporate global citizenship. Retrieved August 24, 2010, from http://www.weforum.org/en/initiatives/corporate_citizenship/index.htm.
 - Substantial Financial Reporting and its Effects on a firm's Market Valuation. Research in International Business and Finance, S0275-5319(18)30445-8.
 - * Bani-Yaseen, A. A. Atieh, S. H. & Aledwan, B. A. (2016). The Level of Voluntary Electronic Disclosure in Jordanian Companies and Factors that Influence the Level of this Disclosure: An applied study on Jordanian Companies listed in Amman Stock. 12(1): Pp: 239-269.
 - * Bernardi, C., Stark, A.W. (2016). Environmental, social and governance disclosure, integrated reporting, and the accuracy of analyst forecasts, The British Accounting Review, doi:10.1016/j.bar.2016.10.001.
 - * Beretta, S., & Bozzolan, S. (2008). Quality versus quantity: the case of forward-looking disclosure. Journal of Accounting, Auditing & Finance, 23(3), 333-376.
 - * Breton, G., & Taffler, R. J. (2001). Accounting information and analyst stock recommendation decisions: a content analysis approach. Accounting and Business Research, 31(2), 91-101.
 - * Chang D. Y. (1996). Applications of the extent analysis method on fuzzy AHP. European Journal of Operational Research, 95, 649-655.
 - * Beattie, V. (2000). The future of corporate reporting: a review article. Irish Accounting Review, 7(1), 1-36.
 - * FASB. (2001). Special report: business and financial reporting, challenges from the new economy. Norwalk, CT: Financial Accounting Standards Board.
 - * Hussain Adedayo Salaudeena, Sunday Adebayo Alayemib, (2020). The Level of Internet Adoption in Business Reporting: The Nigerian Perspectives. INTERNATIONAL JOURNAL OF APPLIED BUSINESS RESEARCH. VOL. 2, NO. 2, PP. 108-122.
 - * Hopwood, A. Unerman, J. Fries, J. (2010). Accounting for Sustainability: Practical Insights. Earthscan, UK".
 - * Hsu, Y-L. Lee, C-H. and Kreng, V.B. (2010). The application of Fuzzy Delphi Method and Fuzzy AHP in lubricant regenerative technology selection. Expert Systems with Applications, 37, 419-425.
 - * Matten, D and Crane, A; and chapple, W. (2003). behind the mask: revealing the True Face of corporate citizenship. journal of business Ethics, 45, 109-120.
 - * Neelam, Setia. Subhash, Abhayawansa. Maheshm Joshi Anh Vu, Huynh, (2015), Integrated reporting in South Africa: some initial evidence, Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 6(3); 397 - 424 Permanent link to this document: <http://dx.doi.org/10.1108/SAMPJ-03-2014-0018>.
 - * Noorderhaven, N. (1995). Strategic decision making. UK: Addison-Wesley.
 - * Pistoni, A. Songini, L. and F. Bavagnoli. (2018). Integrated Reporting Quality: An Empirical